

slovenski čebelar

1 9 6 5

LETO LXVII

ŠT. 1

VSEBINA

Valentin Benedičič: Na pragu v novo leto 1965	1
Edi Senegačnik: Fumidil B — novo zdravilo proti noseči	4
Ljudmila Haragsimova, CSR: Simpozij čebelarstvenih delavcev v Liblicah pri Pragi	8
Ivan Rak: Prezimovanje 1962/63 in »amerikanci«	14
Anton Spendov: Vzdrževanje toplote z drugega stališča	16
Iz zapuščine pok. Josipa Kobala: Paberki za čebelarje začetnike	17
J. C.: Pritegnimo tudi mladino v naše vrste	20
Jože Rihar: K organizaciji opazovalne in poročevalske službe o medenju	22
Likvidacija Agromela	24

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Nosemave čebele. Še o kranjski in banatski čebeli. Brez teorije tudi v čebelarstvu ni uspešne prakse. Kako se da rešiti problem rojenja. Manjka jim zima. Čebelarstvo v avstrijskih osnovnih šolah. Izgube v Švicarski Juri. Sklep Zveze italijanskih čebelarjev. Poskus z moko. Pomanjkanje medu na svetovnem trgu. Povratek čebelarstva v gozd. Zanimiva čebelja družina. Sredstvo za zaščito pred čebeljim pikom	25
---	----

NAŠA ORGANIZACIJA

Delovni program ZČD za Slovenijo, sprejet na rednem občnem zboru dne 17. maja 1964. Seja upravnega odbora ZČD dne 22. novembra 1964. Slavje v Ptuj. Franc Kirar — odlikovani sedemdesetletnik	28
---	----

OSMRTNICE

Simon Rižnar. Andrej Rosulnik. Jože Frangeš	32
---	----

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarstvenih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarno v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, Jože Rihar, Edi Senegačnik in Jožko Slander. Odgovorni urednik: Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din, na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Številka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 600-14/603-116

NA PRAGU V NOVO LETO 1965

VALENTIN BENEDICIC

Preteklost je spet zagnila eno leto našega življenja in že stopamo v novo leto 1965. V začetku decembra 1964 so začele nekatere čebelarske družine s svojimi letnimi občnimi zbori, na katerih dajejo odborniki članom obračun o svojem delu v preteklem letu. Občni zbori čebelarskih družin in društev bodo trajali tja do aprila, ko jih bo zaključila Zveza čebelarskih društev za Slovenijo s svojim občnim zborom.

Prav je, da se v tem trenutku ozremo v preteklost in ugotovimo, ali je bilo naše delo dovolj uspešno in ali smo izvršili naloge, ki nam jih je članstvo naložilo na občnih zbora. Če teh nalog nismo izvrševali tako, kakor bi bilo treba, se moramo zopet vprašati, kje so vzroki za to. Ali smo bili premalo delavni ali pa so morda vzroki drugod izven naših možnosti, ker pri svojem delu nismo naleteli na dovoljno razumevanje pri merodajnih organih družbeno-političnih skupnosti, pri raznih kmetijskih organizacijah itd.?

Potrebno je, da se upravni odbori pred sklicanjem rednih letnih občnih zborov ukvarjajo s temi vprašanji, da ne sklicujejo občnih zborov samo zato, da izvrše ob zaključku poslovnega leta samo neko svojo »formalno« dolžnost, potem pa naj teče vse delo zopet mirno po starem tiru dalje.

Najprej pogledjmo, kakšna je bila v preteklem letu čebelja paša. Lahko rečemo, da je bila na splošno domala povsod v Sloveniji zgodnja spomladanska paša dobra. Že več let ni bilo vsaj za čebelarje, ki čebelarijo na stalnem mestu. Pozna spomladanska in zgodnja poletna paša pa je ponekod povsem usahnila. Pravi kostanj je le redko kje toliko zamedil, da je bilo vredno zavrteti točilo. Letna paša na hoji je kljub številnim obetajočim znakom na več krajih skoraj povsod odpovedala. Kjer pa je hoja le zamedila, se je po stari navadi nakopičilo toliko panjev, da je bilo več nevolje kakor pa medene mane. Čebelarji prevaževalci so torej v letu 1964 odrezali slabše kakor v letu 1963, ko se je vsa Lika še v pozni jeseni tako rekoč cedila od žepkove medicīne. Na splošno so bili torej v preteklem letu čebelarjem povrnjeni vsaj stroški, ki so jih imeli s svojim čebelarstvom.

V letu 1964 je bilo med čebelarji veliko zanimanja zlasti za delovanje prvega družbenega čebelarskega proizvodnega velepodjetja Agromel. Številni čebelarji so nam zamerili, češ da smo premalo pisali in poročali o delu tega čebelarskega podjetja. S skrbjo so se obračali na nas, zlasti tisti čebelarji, ki so temu podjetju spomladi 1964 prodali svoje čebele, pa jim jih podjetje ni plačalo. Ugotoviti je treba, da smo o naših odnosih do tega podjetja spregovorili resno besedo že na našem rednem občenem zboru 19. maja 1964. O tem je poročalo tudi naše glasilo (glej uvodni članek v 8. številki Slovenskega čebelarja — nadaljevanje poročila predsednika). Nismo pa poročali o stvareh, o katerih nismo bili obveščeni iz zanesljivih virov, ker bi bilo tako poročanje prej v škodo in ne bi nikomur nič koristilo. Dalje je treba ugotoviti, da je tudi naše dnevno časopisje, ki je poklicano, da odkriva nezdrave pojave v naši družbi, zelo skopo obveščalo javnost o razmerah pri Agromelu. Saj je npr. Gospodarski vestnik še 27. 3. 1964, ko je bil Agromel zaradi nepravilnega poslovanja že v velikih težavah, zelo neresno poročal pod naslovom: »Agromel: Vsa skrb lastni proizvodnji« o velikih in koristnih nalogah, ki jih baje opravlja to podjetje za družbo, da bo že v letu 1964 doseglo število 20.000 panjev, da bo v kratkem konec klasičnemu, ekstenzivnemu (to je individualnemu) čebelarjenju itd. Glede na že prej objavljene članke o poslovanju Agromela v Ilustrovani politiki št. 261 in 266 5. XI. in 10. XII. 1963 ter v mariborskem Večeru 27. I. 1964 bi Gospodarski vestnik v splošno korist in zaradi potrebe po pravilnem obveščanju javnosti pač lahko bolj resno in stvarno poročal o poslovanju tega podjetja. Nad tem podjetjem se je pritoževal tudi Dolenjski list 25. 4. 1964, in sicer predvsem zaradi tega, ker naj bi semiški lesni obrat Agromela po sprejetih pravih podjetja Agromel solidarno jamčil za kritje izgub, ki bi nastale v poslovanju v vseh ekonomskih enotah podjetja, medtem ko je ekonomska enota v Semiču aktivno poslovala. Tudi dnevnik Delo je prinesel le nekaj krajših člankov o razpravah občinske skupščine Ljubljana-Center o poslovanju tega podjetja. Več knjigovodskih in drugih podatkov o poslovanju podjetja Agromel je prinesla ilustrirana revija Svet dne 6. 10. 1964.

Zveza se je zanimala za razmere pri Agromelu, kolikor se je pač mogla. Svojim članom, ki so imeli terjatve pri njem, je zaradi nejasne situacije v tem podjetju svetovala, naj čimprej iztožijo svoje zahtevke pri sodišču. Čebelarjem je zdaj bolj ali manj znano, da je prišlo podjetje že spomladi leta

1964 pod prisilno upravo in končno po sklepu Okrožnega gospodarskega sodišča z dne 21. 10. 1964 v neizbežno likvidacijo.

Če pregledamo nekoliko predzgodovino tega podjetja, vidimo, da segajo prvi zametki podjetja Agromel še nazaj na čegoje (čebelarstva gospodarstva), ki jih je v letih 1952/53 deloma odkupila Glavna zadružna zveza. Nato je sledila ustanovitev čebelarstva podjetja Jugoapis, katerega poslovno izgubo nekaj čez šest in pol milijona dinarjev je pokril leta 1958/59 Medeks. Likvidaciji Jugoapisa je sledila ustanovitev združnega čebelarstva podjetja Rog. Za Rogom pa so ustanovili Zavod za čebelarstvo. Ta (zavod!) pa je ustanovil 15. 11. 1962 proizvodni kombinat Agromel. Vsa omenjena družbena čebelarstva so organizirale in upravljale v glavnem iste osebe, ki bi si po našem mnenju morale pri tem prav gotovo nabrati potrebnih izkušenj. Če bi upoštevali te izkušnje in bolj stvarno ocenjevali pogoje za delovanje čebelarstva proizvodnega podjetja, potem bi pri podjetju Agromel gotovo ne prišlo do take gospodarske katastrofe. Danes obstoji že precej strokovne literature, koliko in kakšnih pogojev bi morale biti izpolnjeni za rentabilnost poklicnega čebelarjenja. Le redko kje so izpolnjeni vsi taki pogoji. In tudi če bi bili izpolnjeni, je treba v čebelarstvu, ki je navezano zgolj na sebe, skoraj vedno računati z določenim rizikom. Zlasti je treba upoštevati tudi dejstvo, da za človeka, ki se ukvarja poklicno s čebelarstvom, ni čebelarjenje prav nobena rekreacija — razvedrilo, temveč nasprotno zelo težek poklic, zaradi katerega potrebuje po opravljenem osemurnem delavniku nujno razvedrilo, v kaki drugi, njemu priljubljeni dejavnosti. Pri proučevanju možnosti za ustanavljanje družbenih čebelarstev v naših razmerah lahko zaključimo, da ni pametno ustanavljati samostojnih družbenih čebelarstev proizvodnih podjetij, pač pa naj bi se ustanavljala družbena čebelarstva pri kmetijskih posestvih, katerim so čebele potrebne zaradi tega, ker je njihova proizvodnja po svoji naravi navezana na opravevanje po čebelah (sadjarstvo, semenarstvo itd.). Taka družbena čebelarstva, ki naj bi bila organizacijsko povezana z našo organizacijo, bi tvorila nekak naraven most, po katerem bi prihajala kot dopolnilo za opravevanje ustrezna pomoč individualnih čebelarstev ob cvetenju sadnih plantaž in drugih entomofilnih gospodarskih rastlin.

Če se ozremo še na delo Zveze v letu 1964, vidimo, da smo sprejete sklepe izvrševali z večjim ali manjšim uspehom. V kolikor je bila izvršitev sklepov odvisna samo od Zveze, smo v glavnem tako delo tudi opravili. Večjih nalog v zvezi z izvrševanjem sedemletnega programa razvoja čebelarstva v Sloveniji pa se še nismo mogli lotiti, ker še nismo imeli v ta namen zagotovljenih potrebnih finančnih sredstev. Za leto 1965 se obetajo boljši izgledi, ker bomo zelo verjetno zajeti v proračunu Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo. Naši stiki s tem sekretariatom se v obojestransko zadovoljstvo vedno bolj poglobljajo in uživamo v svojih prizadevanjih pri njem polno razumevanje in pomoč. V letu 1965 bomo skušali s sodelovanjem Saveza pčelarskih organizacij izposlovati pri zveznih oblastnih organih izdajo novih uradnih navodil za nabavo sladkorja za zimsko krmiljenje čebel. Ugodnostna cena naj bi bila vsaj za 20 % nižja od cene na drobno, količina na eno čebeljo družino bi pa morala znašati vsaj 7 kg. Sicer pa čutimo ta čas pri Zvezi največjo potrebo po utrjevanju in delnem postopnem reorganiziranju oziroma izpopolnjevanju naše organizacije. Dobra in disciplinirana čebelarstva orga-

nizacija, ki se zaveda svojih dolžnosti, ki bi morala zajeti v svoje vrste 90 % vseh čebelarstev v Sloveniji, kakor jih zajema npr. na Čehoslovaškem, bi bila najboljši porok, da si bomo že v bližnji prihodnosti priborili tudi pravice, kakršne uživajo čebelarške organizacije v naprednih deželah. Prva in najvažnejša naša skupna naloga v letu 1965 bo torej, da na občnih zbiorih čebelarških družin točno določimo njihove delovne okoliše, da jih pregledamo in dopolnimo na občnih zbiorih čebelarških društev s sodelovanjem delegatov čebelarških družin. Torej naj bo na dnevnem redu letošnjih občnih zbiorov čebelarških društev posebna točka — pregled in ureditev delovnih okolišev čebelarških družin. Za to točko dnevnega reda naj vsak upravni odbor društva določi posebnega člana, ki bo pregledal in proučil poročila in predloge čebelarških družin ter pripravil za občni zbor društva ustrezno poročilo s predlogom za ureditev. Po sprejetih sklepih o delovnih okoliših čebelarških družin, ki naj bodo praviloma v mejah ene občine, naj sledi v tem letu evidentiranje vseh čebelarstev organiziranih in neorganiziranih, individualnih in družbenih. V ta namen bodo prejela društva in družine verjetno že v mesecu januarju enotno kartoteko z navodili za vodenje. Če bomo v letu 1965 dobro opravili samo to nalogo, bo za nami veliko delo, katerega rezultate bomo lahko s pridom stalno uporabljali pri različnih akcijah, ki so začrtane v sedemletnem programu razvoja čebelarstva v Sloveniji.

Vsem funkcionarjem naših čebelarških organizacij in članom želim obilo uspeha, zdravja in zadovoljstva v novem letu 1965.

FUMIDIL B — NOVO ZDRAVILO PROTI NOSEMI

EDI SENEČAČNIK

Slovenske čebelarje sproti seznanjamo z vsemi novostmi, ki se pojavljajo v čebelarškem svetu. Pred kakimi tremi leti smo povedali, da so začeli v borbi proti najbolj razširjeni čebelji bolezni — nosemi uporabljati poleg že znanih zdravil tudi novo, in sicer antibiotik fumagillin, ki ga prodajajo pod trgovskim imenom »Fumidil B«. To zdravilo je bilo pred leti še tako drago, da so si ga v Ameriki lahko privoščili samo najbolj petični čebelarji. Zadnja leta pa so proizvodne stroške tega zdravila tako znižali, da se je močno pocenilo. Ker je bilo tudi uspešno, so ga začeli čebelarji v Ameriki, Angliji, Nemčiji, Franciji, Avstriji in še drugod uporabljati namesto ostalih zdravil, zlasti pa nosemaka. Ker slovenski čebelarji prav v ničemer nočejo zaostajati za naprednimi čebelarji drugod po svetu, se bodo gotovo oprijeli tega zdravila in začeli z njim zdraviti obolele družine oziroma ga uporabljati v preventivne namene.

Nosemo naši čebelarji že dobro poznajo. To je najbolj zahrbtna bolezen odraslih čebel, ki napade včasih čebelje družine tako hudo, da pomro kar vse od kraja. Samo leta 1963 je napravila v Zvezni republiki Nemčiji za več kot 30 milijonov mark škode. Prav nič ni čudnega, da so bili odgovorni ljudje močno zaskrbljeni in da so mobilizirali ves čebelarški znanstveni aparat, da je priskočil na pomoč. Delo je bilo tem lažje, ker so že prej ameriški in angleški čebelarški znanstveniki preizkušali fumidil na tisočih in tisočih če-

beljih družinah. Katznelson in Jamieson sta prva pisala o njegovi učinkovitosti, takoj za njima pa še Farrar. Cmejla je dokazal, da živijo okužene čebele, ki so dobile fumidil, prav tako dolgo kot neokužene zdrave čebele. Pozneje sta Gochnauer in Farrar spet pisala o ugodnih rezultatih zdravljenja pri čebelah, ki sta jih umetno okužila z nosečo. Farrar je že pred leti pisal, da je bil pridelek medu od 25 do 30 % večji, če so dobile čebele o pravem času fumidil. Leta 1959 je ugotovil, da so nabrale čebelje družine, ki so jih bili krmili s fumidilom, po 30 funtov medu več kot pa tiste, ki tega zdravila niso dobivale. Stroški za fumidil so znašali okrog 45 centov na panj (pol dolarja). Jamieson je poročal, da so imele paketne čebele, ki so dobile fumidil pri poskusih v Ottawi in v Brandonu, veliko večje donose. Toliko znanstveniki. Kaj pa so povedali o tem praktični čebelarji? Neko tako poročilo iz Michigana ugotavlja po 15 funtov medu na panj več, če je dobila paketna družina fumidil. Velika čebelarska farma Lakeshore Honey Farms je opazovala leta 1955 600 panjev in ugotovila, da so nabrale družine, krmljene s fumidilom, eno naklado medu več (25 do 40 funtov medu). Družine, ki fumidila niso dobile, so imele toliko manjše donose. Praktični čebelarji, ki so sodelovali z glavnim čebelarskim inšpektorjem v Wisconsinu, so se zaradi omenjenih uspehov zelo navdušili. Neki čebelar je zaradi takega donosa v letu 1958 naslednje leto krmil vse svoje družine s fumidilom in ne samo nekatere. Vsi čebelarji, ki so krmili čebele s fumidilom leta 1959, izjavljajo, da so bili rezultati zelo dobri. Pri nobenem krmljenju z dodatkom tega zdravila niso bile prizadete čebelje družine; zaradi fumidila ni imela nobena družina manjšega donosa in v splošnem so prinesle znatno več, če so ga dobivale. Na nekem čebelarstvu je bil povprečen donos za 37,9 funta večji. Zanimivo je, da med zdravljenimi družinami niso padale matice in tudi preleganja ni bilo. Nadalje je zanimiva ugotovitev Jamiesona in Katznelsona, da so močno okužene družine, ki so dobile fumidil, živele prav tako dolgo kot neokužene tja do meseca junija. Okužene družine, ki jih v jeseni niso zdravili s fumidilom, pa niso preživele zime. Ne dolgo tega je ugotovil Tepper, da v milih zimah fumidil B ne pride tako do veljave, v hudih pa pomeni pravo rešitev čebel. Leta 1958. je po navodilih krmil fumidil v severnem Wisconsinu, predno je čebele zazimil. Zima 1958/59 je bila ena najdaljših in najbolj mrzlih, kar so jih sploh pomnili na tem pdročju. Ko so panje meseca maja pregledali, jih je bilo samo 8 od 144-tih mrtvih. Sedem je bilo slabih, toda ostalih 129 družin je bilo neverjetno močnih. Tepper pripominja, da so izgubili čebelarji, ki niso dodali zimski hrani fumidila, 25 do 30 % družin in da so bile preživele družine izredno šibke. Ugotavlja, da so stroški za fumidil veliko manjši kakor pa za nabavo novih družin.

Važne so tudi ugotovitve znanega angleškega čebelarskega zavoda v Rothamstedu. Tu so zdravili več sto obolelih družin in skoro vse so ozdravili, kar so pokazali pozneje natančni mikroskopski pregledi. Zdravili so jih s fumidilom, satovje in panje pa so prej razkužili. Če hočemo doseči popolno ozdravljenje čebelje družine in preprečiti, da bi se bolezen še pojavljala, je treba razkužiti tudi panje in satje.

Poglejmo, kaj pravi znani angleški čebelarski znanstvenik prof. Leslie Bayley s čebelarskega znanstvenega zavoda v Rothamstedu v svoji pred kratkim izišli knjigi »Nalezljive bolezni čebel«. »Proti zajedalcem noseče apis

smo preizkušali mnogo več drog kot proti kateremukoli drugemu čebeljemu škodljivcu. Napravili smo nič koliko poskusov, ki so nam jih omogočali naši odlično opremljeni laboratoriji. Toda skoro vse droge so bile brezuspešne, dokler nismo začeli s fumidilom. Takoj prvi poskusi pri čebelah, ki smo jih imeli v kletkah, so pokazali, da se je močno zmanjšala okužba. Najbolj zanimivo pa je, da je to zdravilo delovalo hitro in brez kakega zla učinka na čebele. Kadar ga pokladamo v jeseni čebelji družini v sladkorni raztopini, se okužba znatno zmanjša prihodnjo spomlad. Če pa ga dodajamo spomladi, preprečuje najhujšo okužbo, ko ostane poleg matice samo še peščica čebel. Družine so imele potem mnogo več zalege kot tiste, ki niso dobivale fumidila. Fumidil vpliva torej prav tako vzpodbudno na čebeljo družino in zlasti na matico kakor streptomycin.

Vse te ameriške in angleške izkušnje pa so potem proučili tudi različni nemški čebelarski inštituti in znanstveni zavodi ter prišli do podobnih zaključkov: fumidil B ubija vegetativno obliko zajedalcev v čebeljem črevesju in v zelo kratkem času se izboljša zdravstveno stanje obolele čebelje družine, ki se zelo hitro razvija. Fumidil se nahaja v stekleničkah po 25 gramov. Uporaba je zelo preprosta, saj ga lahko pokladamo v vsakršni posodi, in sicer v sladkorni raztopini ali pa v sladkornem testu. V sladkornem testu obdrži svojo učinkovitost eno leto, v sladkorni raztopini pa 4 tedne. Nemški čebelarski znanstveni zavodi, ki so se zadnji dve leti zelo ukvarjali z zdravljenjem te bolezni s fumidilom, so prišli do tehle ugotovitev, ki jih je treba pri zdravljenju upoštevati, če hočemo, da bo smotno in učinkovito:

Z zdravljenjem mora začeti čebelar že v poznem poletju, če hoče imeti spomladi zdrave in močne družine. Tako poskrbi že v jeseni za večje število mladih in zdravih čebel, ki bodo uspešno preživele zimo. Po izkušnjah dr. Hirschfelderja s čebelarskega inštituta v Erlangenu je najboljša sladkorna testo, ki ga napravimo iz treh delov dobro zmlete sladkorne moke in enega dela tekočega medu. Fumidil raztopimo tako kot streptomycin v kozarcu vode. Ko stresamo zdravilo v kozarec, mešamo in pazimo, da se ne delajo kepice. Razredčena medena raztopina ne sme biti vroča, ko stresamo vanjo vodo z raztopljenim fumidilom. Potem zmes spet dobro pomešamo in jo zlivamo med sladkorno moko. Zdaj gnetemo sladkorno moko tako dolgo, dokler ne dobimo zaželenega testa. Enemu litru sladkorne raztopine (v razmerju 1 : 1), ki vsebuje 625 gramov sladkorja, dodamo en gram fumidila. Tako lahko z eno stekleničko, ki vsebuje 25 gramov, napravimo 15.6 kg sladkornega testa. Pri tem nam zelo koristno služi pokrovček na steklenički. Drži približno 5 gramov fumidila, zato ga lahko uporabljamo kot merico, kadar delamo manjše količine testa. Ena merica 5 gramov zadostuje za 3.125 gramov sladkornega testa. Pri jesenskem krmljenju se je zelo dobro obnesel način, ki ga je preizkusil dr. Dreher s čebelarskega inštituta v Mayenu. Družine dobivajo od konca avgusta do srede septembra (seveda ne sme biti takrat nobene paše) zimsko zalogo, toda na vsako družino ostane še dva do tri litre sladkorne raztopine. Čez en teden ali dva, brž ko se poleže zadnja zalega, pokrmimo še ta ostanek. Dodamo mu na 20 litrov raztopine eno stekleničko fumidila. Čebele poiščejo ta zadnji obrok zimske zaloge in gredo zdrave v zimo. Zdravilno krmljenje pa opravimo lahko tudi spomladi. Uspeh bomo kaj hitro opazili. Vsebinsko stekleničke (25 gramov) raztopimo v kozarčku hladne vode in jo zlijemo

v 25 litrov ohlajene sladkorne raztopine (1 : 1). Vse dobro premešamo in takoj pokladamo. Pri manjšem številu panjev vzamemo spet pokrovček za merico. Ker drži 5 gramov, napravimo lahko 5 litrov raztopine. Sladkorno raztopino z zdravilnim fumidilom uporabljamo lahko na tele načine:

a) V slabem vremenu dobi družina prav tako kot pri krmljenju na zalego majhne obroke od osminke do četrtinke litra, in sicer 2 do 3 tedne vsak večer.

b) V tem času lahko dodajamo po pol litra raztopine naenkrat, in sicer vsake tri dni.

c) Pri kombiniranem krmljenju pokladamo lahko sladkorno raztopino ali pa testo. Najprej dobi družina pol litra sladkorne raztopine, potem pa eden do dva kilograma zdravilnega testa.

d) Odlično se je obneslo krmljenje s sladkorno raztopino na zunanjih napajalnikih pred čebelnjakom.

Kadar nam začno družine očitno slabeti ali celo propadati, kar se pogosto zgodi v pomladnih dneh, se je zelo obnesel »takojšnji poseg«, ki ga priporočata dr. Sachs s čebelarskega inštituta v Stuttgartu, in dr. Hirschfelder iz Erlangena. Ta poseg deluje učinkovito pri vseh stopnjah okužbe, ja celo takrat, kadar je bolezen že tako močno napadla čebele, da nočejo jemati nobene hrane več. Take čebele poškrpimo s sladkorno raztopino (1 : 1), na vsak liter raztopine pa damo en gram fumidila. Škrpimo pa s kakim razpršilec. Namesto sladkorne raztopine uporabljamo lahko tudi medeno raztopino, ki ji dodamo prav tako fumidil, ki smo ga bili prej raztopili v kozarcu hladne vode. Medeno raztopino moramo potem zelo dobro premešati. Vselej pazimo, da je pri dodajanju fumidila sladkorna ali medena raztopina primerno ohlajena, sicer bi antibiotiki izgubili svojo učinkovitost. Sate jemljemo iz panja in jih drugega za drugim na obeh straneh dobro poškrpimo. Razpršena raztopina naj ne pada na čebele pravokotno, ampak postrani. Lahko pa potegnemo iz panja samo en sat, ostale pa razmaknemo in jih tako poškrpimo kar v panju. Tudi stene panja moramo poškrpiti. Po dveh dneh vse to ponovimo, morebitni ostanek raztopine pa pokrmimo čebelam. Pri tem načinu zdravljenja dobi vsaka družina približno en liter zdravilne raztopine. Pazimo pa pri tem še na eno stvar. Pri močno obolelih družinah je vse satje okuženo, polno je trosov, prav take so pa tudi stene panjev. Ti troši povzročajo potem ponovna okuženja. Zato je treba sate in panje razkužiti, satje po možnosti obnoviti. Pri takih družinah je potrebna stroga kontrola, zdravljenje pa moramo spomladi, v poznem poletju ali jeseni obnoviti.

Tudi pri vzreji matic nam fumidil odlično služi. Pogosto prihajajo na plemenilne postaje z nosečo okuženo čebelo, take so potem seveda tudi mlade sprašene matice. Z dodajanjem fumidila sladkornemu testu preprečimo izbruh oziroma razvoj bolezni na plemenilni postaji. Odlične uspehe sta imela dr. Hirschfelder in Ewerding s poskusnega zavoda za čebelarstvo v Münstru. Ugotovila sta, da lahko samo fumidil prepreči razvoj noseče v plemenilčkih. Fumidil proizvaja tovarna ABBOTH, GMBH, Frankfurt am Main, Hausen, Postfach 96. Svoje podružnice ima ta velika tovarna po vsem svetu. Zelo rada pošlje interesantom podrobna poročila o znanstvenih raziskavah in ugotovitvah na različnih čebelarskih inštitutih.

Kot vidimo, deluje fumidil tudi stimulatивно na razvoj čebeljih družin. Zadnje leto se je tudi močno pocenil, tako da stane steklenička 25 gramov (za 5 družin) okrog 2000 din. Zdravljenje ene družine bi stalo torej okrog 400 din. To niti ni preveč drago, če pomislimo, da stanejo štiri tablete nese-maka 250 din in gram streptomicina 200 din. Torej nam fumidil lahko nadomešča oba. Zveza je že storila vse potrebno, da dobimo uvozno dovoljenje za to zdravilo. Upamo, da bo šlo vse po sreči in da bo spomladi že na voljo slovenskim čebelarjem.

Pri zdravljenju z antibiotiki pa bodimo izredno previdni. Kolikor utegnejo koristiti čebelji družini, toliko bi lahko škodovali človeku, ki bi užival med s primesjo antibiotikov. Zato jih uperabljamo samo takrat, kadar so družine v plodiščih, niti kapljica sladkorne ali medene raptopine z kakršnimkoli antibiotikom ne sme priti v medišče.

SIMPOZIJ ČEBELARSKIH ZNANSTVENIH DELAVCEV V LIBLICAH PRI PRAGI

LJUDMILA HARAGSIMOVA, ČSR

Pred začetkom XIX. svetovnega čebelarskega kongresa v Pragi je bil od 7. do 11. avgusta 1965 simpozij čebelarskih znanstvenikov. Na njem so razpravljali v dveh sekcijah: o patologiji čebel in o čebelarski botaniki. Na simpoziju je bil dr. Hubert Pehani, univ. prof. iz Ljubljane, kot zastopnik biološkega inštituta Medicinske visoke šole v Ljubljani.

Sekcija A

V sekciji o patologiji čebel so prebrali 18 referatov.

Dr. Bröker iz Nemške zvezne republike je referiral o toksičnosti hojeve mane in o toksičnosti sladkorja. Navedel je nekaj možnosti o nastanku toksičnosti hojeve mane. Trdi, da je toksičnost v neposredni zvezi s pašo po hojevih gozdovih.

Namesto odsotnega dr. Pourcalleja iz Francije je poročal o analizi sladkorja v medu dr. Rousseau.

Dr. Bröker je v svojem referatu o vplivu rajskega plina na čebele in o pojavu počrnelosti povedal, da je plin zaradi mnogih stranskih učinkov kot mamilo za čebele neprimeren. Poleg drugega vpliva tudi na občutljivost čebel proti insekticidom.

Dr. Hirschfelder iz Nemške zvezne republike je proučeval zveze med uživanjem peloda, dolžino življenja čebel in nosemavostjo. Ugotovil je, da pomanjkanje peloda nima zveze z nosemo, marveč le skrajša njihovo življenjsko dobo. Dobro hranjene nosemave čebele živijo enako dolgo kot zdrave, toda slabo hranjene čebele.

Dr. Bröker je v svojem tretjem referatu obravnaval vprašanje nastanka majske bolezni. Razlikuje dve obliki: šibko in močno. Navedel je nekaj činiteljev, ki jih smatra za vzrok. Opozarja na zveze med pomanjkanjem nektarja, čebel dojilj in zalege. Navaja še ostale vzroke kot plesni, bakte-

rije in kemijske snovi, pomanjkanje vitamina B, pomanjkanje rudninskih snovi, pomanjkanje vode.

Dr. Taberly iz Francije je opozoril v svojem referatu na važnost pravičnega doziranja vseh predpisanih zdravil. Pomanjkljivo uživanje zdravilnih sredstev povzroča, da živijo nekateri povzročitelji bolezni vkljub vsem zdravilnim ukrepom še naprej. Njihov razvoj je potem sicer bolj počasen, polagoma pa postanejo odporni proti nekaterim zdravilom. Čezmerno uživanje povzroča fiziološke okvare, zdravila (predvsem antibiotiki) prehajajo v čebelje produkte (predvsem v med) in tako lahko ogrožajo človekovo zdravje. V svojem referatu je pojasnil metodo določanja antibiotikov v medu.

Referat Smirnov, kandidatke veterinarskih znanosti, je čitala Kondratova, kandidatka bioloških ved. Smirnova je poročala o nastanku odpornih oblik povzročiteljev kuge čebelje zalege proti bakteriofagom in antibiotikom. Po njenih ugotovitvah nastaja odpornost proti kombiniranim antibiotikom. Testi in vitro ter in vivo so pokazali, da obstajajo oblike *Streptococcus pluton*, *Bac. alvei* in *Streptococcus apis* — odporne proti antibiotikom — in fagorezistentna oblika varianta *Bac. alvei*.

Dr. Giordani iz Italije je poročala o odnosu med pršico in njenim gostiteljem v posameznih letnih časih, posebno spomladi in jeseni. Avtorica je opazovala pršice, ki prebivajo v trahejah, in zunanje pršice. Preiskovala je, kako dolgo živijo v poginulih čebelah. Med zunanjimi pršicami je našla *Acarapis Woodi*, ki se seli, zunanje pršice *Acarapis externus*, *dorsalis* in *vagans*. Na poskusnih čebelah je zasledovala njihovo povprečno starost. Avtorica je ugotovila spremembe na faringealnih žlezah in je prišla do zaključka, da zaradi pršičavosti ne nastajajo druge znatnejše spremembe. Nato je opisala naravno razširjanje pršice v Italiji.

Namesto odsotnega dr. Poppa iz Romunije je bral referat dr. Barrak. Dr. Poppa razpravlja o morfologiji in patogenosti parazita *Noseme apis* Z po opazovanju pod elektronskim mikroskopom. Prišel je do zaključka, da je sposobnost spreminjanja parazita *Noseme apis* biometrijsko precej omejena. Membrana trose *Noseme apis* Z ima na slikah elektronskega mikroskopa valovito obliko. Na podlagi histološkokemijske reakcije se da ugotoviti, da imajo trose dve jedri. Patogenost *noseme* je odvisna od notranjih (starost) in zunanjih faktorjev. Z medom se bolezen lahko širi, zato priporoča dr. Poppa, da ga odstranimo iz zimskih zalog. Močno obsevanje pa po smrti čebele še po 36—48 urah ni vplivalo na bolezenske lastnosti parazita.

Za odsotnega dr. Hanka iz Češkoslovaške so prečitali referat o starostni in sezonski dinamiki *nosemavosti*. Ugotovil je, da je pri starih čebelah letalkah potek *nosemavosti* silno hiter, traja komaj kake tri dni. Nasprotno se mladice še kar dolgo upirajo; približno do starosti 15 dni je možno govoriti o dobi nedovzetnosti ali imuniteti do *nosemavosti*; klinično se pokaže *nosemavost* šele pri letalkah, to je po 21. dnevu življenja. Iz nadaljnjih ugotovitev dr. Hanka je mogoče ugotoviti, da je pojav *nosemavosti* tipična sezonska invazija.

Namesto dr. Bährmana iz Nemške demokratične republike je bral njegov referat dr. Oschmann. Pri čebelah, ki jih je napadla *nosemavost*, pogosteje

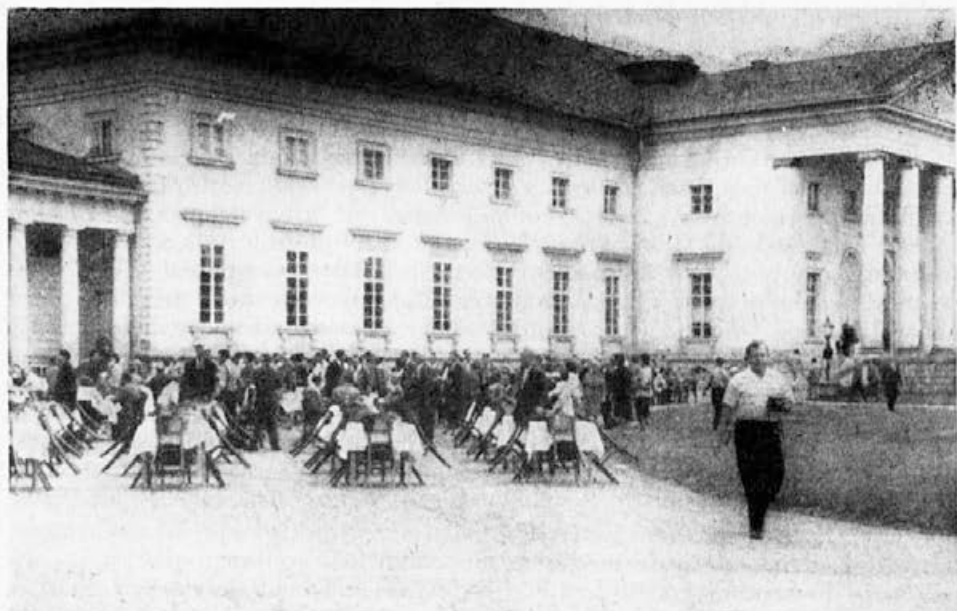
opazimo anomalne spremembe rektalne žleze pod vplivom spremenjenih fizioloških potov presnavljanja. Ta pojav bi povzročal spremembe predvsem pri čebelah, ki se starajo. Konvergentne vplive bi lahko izzval pri mladih nosečnicah in zato fiziološko razmeroma hitro se starajočih čebelah.

Referat dr. Vaga iz Francije je prebral dr. Rousseau. Dr. Vago je raziskoval viruse čebel. Domneva, da je kuga čebelje zalege lahko virusnega izvora. Meril je virus mešičkaste zalege. Zasledoval je in vitro razvoj tega virusa v okolju telesnih vlaken čebel. Pri čebelah, obolelih za počrnelostjo, je opazoval avtor okrogle virusne korposkule v premeru 30 mikronov. Po mnenju dr. Vaga je lahko počrnelost infekcija virusnega izvora. Poizkusi v tej smeri se nadaljujejo.

Dr. Brčak iz Češkoslovaške je poročal o elektronski preiskavi virusa mešičkaste zalege. V subkutikularni tekočini čebeljih ličink, ki so imele tipične simptome mešičkaste zalege, je našel v veliki množini kroglaste dele enotne oblike v velikosti 30 ± 2 nm. Preparati so bili pripravljeni iz tekočine, razredčene z destilirano vodo, in so bili pošev senčeni z zmesjo zlata in paladija v kotu 30 stopinj. Na preparatih iz zdravih ličink teh kroglastih delov ni opazil. Pri nadaljnji podrobnejši karakterizaciji delov je uporabil zopet samo razredčeno subkutikularno tekočino iz inficiranih ličink. Preparate je fotografiral z elektronskim mikroskopom pri povečavi do 50.000 krat. Na teh preparatih so opazili kroglaste dele enakega premera, kot so bili ugotovljeni pri metalnih delih. Na negativno barvanih preparatih so opazovali poliedrijske like hexagonalnega sistema. Bržkone gre za beljako-vinske kristale.

Za odsotnega profesorja Polteva je prebrala njegov referat raziskovalka Kondrateva. Profesor Poltev je potrdil mikrobiološke metode boja v čebelarstvu. V svojih poizkusih se je odločil za proučevanje velike in male voščene vešče (*Galleria mellonella* L. in *Achroia grisella* L.) Preizkušal je dendrobacilin, vsebujoč *Bacillus cereus* varieta *galleriae*, in poliedrijski virus, pridobljen iz velike vešče *Galleria mellonella* L. Uporabljeni preparati niso poškodovali ne čebel ne zalege. Dendrobacilin ni imel posebnega učinka na veliko voščeno veščo, medtem ko sta entobakterin in virus močno učinkovala na obe vrsti voščene vešče. Uspešno jih lahko uporabljamo predvsem v skladiščih rezervnih satov.

Profesor Borchert iz Nemške demokratične republike je informiral simpozij v načinih jesenskega boja proti hudi gnilobi, in sicer na podlagi odločbe o varstvu čebel z dne 15. 11. 1951. Okrajnim veterinarjem pomagajo pri tem delu čebelarji strokovnjaki za kužne bolezni, ki redno opravljajo zdravstvene preglede. Čebelje družine včasih uničujejo, včasih povzročajo umetno rojenje ali pa uporabljajo zdravila. Napadene sate preložijo v medišče, da se zalega lahko izvali, potem jih pretope. V zimsko krmo (3 kg : 2 ali 2 : 1) dodajo 1,5 g sulfatiazola. Uničenje gnilobe je odvisno od moči čebelje družine, posebno pa od čebel, ki čistijo napadene celice. Profesor Borchert smatra za najvažnejše, da čebelarji nimajo šibkih čebeljih družin, temveč samo močne, kajti samo take lahko zagotovijo potrebno količino dobrih čistilk. Dr. Kostecki iz Poljske je poročal o preiskovanju hemolimfe čebel, troto in matic. Hemolimfo je jemal na več načinov: z dekapitacijo (z odstranjevanjem glave), z rezjo goleni, s srčno punkcijo, s punkcijo sinus

Udeleženci kongresa so bili gostje Kmetijskega in čebelarškega muzeja v Kačini

dorsalis in sinus ventralis. Ugotavljal je količino in moč hemocitov. Pokazalo se je, da je število hemocitov odvisno od starosti čebel. Dr. Kostecki nadaljuje poskuse v glavnem z določanjem razlik fiziološkega in patološkega stanja.

Po bogati razpravi o posameznih referatih je ob koncu zasedanja sekcije patologije dr. Drügejeva iz Nemške demokratične republike v svojem prispevku opozorila na bibliografsko dejavnost v raziskovalnem čebelarškem zavodu v Hohen Neuendorfu. Pojasnila je način, kako obdeluje bibliografske zapise, in podčrtala pomen in veliko uporabnost te dejavnosti.

B. Čebelarška botanika

Med delovne teme simpozija čebelarških raziskovalcev so uvrstili tudi eno botanično temo: Medičina in vpliv zunanjih faktorjev na njeno izločanje. Za to temo so prijaviili naslednje referate:

N. W. Shuel (Kanada): Vpliv zunanjih činiteljev na tvorbo medičine.

A. N. Burmistrov (SSSR): Vpliv gnojenja na izločanje medičine.

G. A. Avetisjan (SSSR): Zemljepisna spremenljivost izločanja medičine pri medovitih rastlinah in spremenljivost donosov.

G. A. Avetisjan (SSSR): Biologija cvetenja in opraševanja raznih zvrsti krmskih bobov (fižolov) v gozdni coni SSSR.

S. Kropačova (ČSSR): Vpliv nekaterih klimatskih faktorjev na medenje lucerne na Južnem Moravskem.

S. A. Rozov (SSSR): K metodiki študija o medenju rastlin.

G. Pritsch (NDR): Opazovanje obletavanja raznih poljskih rastlin.
Z. Dedianowiczova (Pol): Izločanje medicīne in medenje najvažnejših rastlin, ki rastejo na Poljskem.
L. Radojev (Bolgarija): Čebele in bombaževce glede na medicīno.

Botanični sekciji simpozija je prvi dan predsedovala dr. Anna Maurizio iz Švice, drugi dan dr. J. Louveauux iz Francije.

Namesto odsotnega R. W. Shuela je prebral njegovo predavanje kanadski zastopnik dr. Gochnauer. R. W. Shuel je povzel in kritično ocenil dosedanje ugotovitve o delovanju zunanjih faktorjev na medenje rastlin. Povedal je, da peljeta k izboljšanju čebelje paše dve poti: prva je genetična, druga pa je pot kultiviranja. Nadalje je opozoril na nova spoznanja o snoveh, ki regulirajo ali omejujejo rast rastlin, kot so auxin, giberelin in antigiberelini. Poudaril je, da bo v prihodnje nujno potrebno natančneje osvetliti vpliv teh snovi na medenje rastlin. Že več avtorjev je opazilo, da visoka gladina auxina v rastlinah znižuje izločanje nektarja. Nasprotno pa antigiberelini znižujejo gladino auxina in s tem podpirajo izločanje medicīne. Zato bo treba temeljito raziskati vpliv teh snovi na izločanje medicīne.

A. N. Burmistrov (poročal A. N. Gluškov) je študiral vpliv raznih mineralnih gnojil na izločanje medicīne. Po dodatnem gnojenju rastlin s kalijevimi in fosfornimi gnojili se je zvišala količina medicīne celo za 150 %, rastline so nastavile celo več cvetov in so bolj izločale medicīno. Zelo izrazit je vpliv gnojil na izločanje medicīne pri rastlinah na pustih tleh.

G. A. Avetisjan (poročal A. N. Gluškov) je po študiju bogatega materiala dognal, da se produkcija medicīne pri divje rastočih medovitih rastlinah zakonito viša pri širjenju teh rastlin iz južnih predelov v severne in iz nižinskih predelov v gorske. Zakonitost količinske spremenljivosti nektarja se ujema z zakonitostjo zemljepisne spremenljivosti nabiranja medicīne, ki je mnogo večje v severnih predelih in v gorah. Podatke o zemljepisni produkciji medicīne in medu lahko uporabimo pri racionalni izrabi različnih virov čebelje paše, pri specializaciji vzreje čebel in pri prevažanju.

V drugem predavanju o cvetenju in opráševanju krmskih bobov (fižolov) je G. A. Avetisjan navedel, da izloča neka cvetka na severu povprečno 0,460 mg nektarja v 24 urah, medtem ko izloča na jugu povprečno 0,166 mg nektarja v 24 urah. Donos na 1 ha krmskih bobov pa ni večji kot 15–20 kg.

S. Kropačova se je ukvarjala z odnosi med toploto, relativno zračno vlago in talno vlago na eni ter kakovostjo in količino medicīne, izločene iz cvetov lucerne na drugi strani. Ugotovila je, da zračna vlaga pozitivno vpliva na izločanje medicīne, odvisnost med toploto in izločanjem medicīne v razmaku 19–27 stopinj toplote ni bila ugotovljena. Talna toplota pozitivno vpliva na izločanje medicīne pri lucerni. Med sladkobo medicīne in zračno vlažnostjo je negativna odvisnost.

L. Radojev je poročal o izsledkih poskusov opráševanja bombaževca in o nekaterih opaženih zunanjih faktorjih, ki so vplivali na izločanje medicīne pri bombaževcu. Ugotovil je, da oprášujejo čebele bombaževce s pomešanim pelodom. S tem bombaž hitreje zori, zviša se dolžina vlaken, poveča se kaljivost semen in donos bombaževca je bil večji kar za 40 %. Ena čebelja družina popolnoma opráši 1 ha bombaževčeve kulture.

S. A. Rozov (poročala V. Kondrateva) je kritično ocenil metodiko študija medenja rastlin in je ugotovil, da pridemo pri uporabi raznih metodik praviloma do različnih izsledkov. Med seboj se jih da težko primerjati, kajti nekateri vplivi se pokažejo le v številčnem izrazu za količino izločene medicīne. Tako se npr. lahko kaže vpliv razmestitve raziskovanih cvetov, fenološki stadij cvetov, vpliv izolacijskega materiala in podobno. Rozov je opazil, da je že poizkusni odvzem medicīne vplival na njeno nadaljnje izločanje. Zato opozarja, da laboratorijsko ugotovljena količina medicīne v mnogih primerih ne ustreza dejanski količini, ki jo izločijo cvetovi v prosti naravi, oziroma količini, ki jo čebele lahko posrkajo. Zato je treba raziskovati po enaki metodiki in v posameznih okoliščinah izvajati natančnejšo metodiko merjenja izločene medicīne.

G. Pritsch je poročal o opazovanjih obletavanja 25 vrst raznih poljskih kulturnih rastlin. Moč obletavanja posameznih rastlin je primerjal z intenziteto obletavanja facelije (*Phacelia tanacetifolia*). Ugotovil je, da so rastline, ki jih obiskujejo čebele z manjšo intenziteto ves dan, z vidika čebelje bere dragocenejše kot rastline, ki jih obiskujejo čebele zelo intenzivno, toda le malokrat na dan. Opazoval je, da je bil najmočnejši oblet ajde (*Fagopyrum esculentum*), sejanega maka (*Papaver somniferum*) in bele gorjušice (*Sinapis alba*) zjutraj, dočim obiskujejo čebele facelijo in detelje najbolj v opoldanskih urah. Najintenzivneje so obletavale facelijo pri toploti 20° C, gorčico pri 16° C.

Dr. Pritsch priporoča, da sejemo facelijo kot vmesno kulturo v sadovnjaku, na semenarjevih parcelah med deteljo ali lucerno; facelija privabi namreč mnogo čebel, ki nato obiščejo še ostale rastline, ki medijo.

Z. Demianowiczova je poročala o izsledkih raziskovanja znanstvenih delavcev na inštitutu v Skierniewicjih, kjer se ukvarjajo pod njenim vodstvom z merjenjem količin izločene medicīne in z izračunavanjem medovitosti najvažnejših medovitih rastlin na Poljskem. Doslej so preštudirali in izmerili izločanje medicīne pri 72 rastlinah. Predelali so metodiko ugotavljanja medovitosti rastlin. Mgr. B. Jablonski je izpopolnil srkala za odvzem medicīne, skonstruiral je centrifugo za centrifugiranje medicīne in iznašel pripravo za merjenje količine medicīne v cvetovih medovitih rastlin. Medovitost rastlin se računa iz količine izločene medicīne enega cveta v času celotnega cvetenja in po številu cvetov na 1 ha kulture ali na 1 drevesu. Glede medovitosti uvrščamo rastline v 5 skupin:

I. zelo dobre — donos nad 400 kg na hektar: *Phacelia tanacetifolia*, *Scrophularia nodosa*, *Asclepias syriaca*.

II. dobre — donos 200—400 kg: *Dracocephalum moldavicum*, *Lythrum salicaria*, *Parthenocissus tricuspidata*.

III. srednje — donos 100—200 kg: *Borrago officinalis*, *Chamenerium angustifolium*, *Thymus serpyllum*.

IV. slabe — donos 50—100 kg: *Lamium maculatum*, *Trifolium repens*, *Salvia verticillata*.

V. zelo slabe — donos manjši kot 50 kg: *Sinapis alba*, *Raphanus raphanistrum*, *Malva silvestris*.

Po posameznih referatih so bile zelo živahne razprave, ki so pojasnile marsikak problem, izmenjale izkušnje med delovnimi skupinami in pripravile tesno sodelovanje pri reševanju podrobnih problemov čebelarstva botanike, posebno še pri raziskavi izločanja medicinske.

Iz predavanj in razprav se je pokazalo, da je raziskovanje izločanja medicinske vse bolj usmerjeno na podoben študij faktorjev, ki vplivajo na izločanje nektarja v rastlinah, in da je treba v bližnji prihodnosti preštudirati mehanizem izločanja medicinske tako, da bomo mogli izboljšati čebeljo pašo in zvišati donos medu.

Prevedla prof. M. Skokova

PREZIMOVANJE 1962/63 IN »AMERIKANCI«

IVAN RAK

Zima 1962/63 bo ostala v slovenskem kmetijstvu zapisana kot ena izmed najbolj usodnih, kar jih pomnimo. Nedvomno pa je najbolj prizadela naše sadjarstvo in čebelarstvo. Desettisoče najlepših sadnih dreves so uničili zajci in drugi škodljivci, pa tudi škoda zaradi mraza je bila velika. Naše čebelarstvo je utrpelo izgube, ki jih bomo težko nadoknadili. So kraji, kjer je pomrlo polovico in več družin.

Ob prvih izletnih dneh sem se v mnogih čebelnjakih zanimal, zakaj so izgube tako velike. Ugotovil sem, da je kosila smrt vsepovsod. So primeri, kjer je padlo ogromno družin, ki so jih oskrbovali dobri čebelarji (ki smo ga za takega smatrali ob normalnih pogojih, ta zima pa je bila nekaj izrednega), so pa tudi primeri, ko so ostale čebele žive v neverjetnih okoliščinah in vprašati se moramo, kako je to sploh mogoče. Nekaj pa sem lahko zaključil že po prvih opazovanjih v mnogih čebelnjakih: nikjer ni srednje močnih in močnih družin uničil mrav, če so imele primerno hrano in so prezimovale v dovolj visokih plodiščih.

Naše kmetijstvo prehaja na novo pot, pot modernizacije. Mnogi naši strokovnjaki so odšli v tujino, da tamošnje izkušnje, če so primerne tudi za nas, prenesejo k nam. Šli so tudi čebelarji. Po njihovi vrnitvi se je začel boj za sistem panja, v katerem naj čebelarimo. Privatni čebelarji so ostali zvesti listovnemu panju, družbeni sektor pa je svoje čebelarstvo »amerikaniziral«. Nasprotniki nakladnega panja trde, da slovenske klimatske razmere niso za ameriški panj. Dolge, ostre zime, obilo padavin itd. so činitelji, ki govorijo proti nakladnemu panju. Pa tudi naše pašne razmere niso zanj.

S tem v zvezi bom opisal prezimovanje družin v amerikancih. Zavedam se, da ena lastovica ne prinese pomladi in da tudi opisani primer ne more biti merilo.

Jeseni leta 1962 sem prodal čebelarski farmi Mirošan 55 družin, rojev tega leta. Družine niso bile posebno živalne. Ocenil bi jih kot slabe ali srednje močne, saj so izdelale le od 6 do 10 satov pa še to so dosegle le ob izdatnem krmljenju. Po dogovoru sem jih postavil na njihovo stojišče Plevno (Plevna je gradič pri Gotovljah v Savinjski dolini, nekoč letna rezidenca ministrskega predsednika avstroogrske monarhije barona Becka). Ker niso imele dovolj hrane, so jih temeljito nakrmili s sladkorjem. Četudi so čebele prevzeli in jih

plačali, sem čutil neko dolžnost, da se zanje še dalje zanimam. Večkrat, ko sem se vračal od svojih čebel, sem pogledal tudi na to stojišče. Prišla je zima, z njo hud mraz in debele plasti snega. Skrbelo me je, kako bodo prezimile v slabo izdelanih LR-panjih. Tudi 4. februarja 1963, ko je pri nas zapadlo 8 cm novega snega, sem odšel na Plevno. Toda do stojišča nisem prišel, kajti ponekod je bilo tudi do meter snega. Od daleč sem videl zameteno stojišče, pa nobenih panjev. Šele drugi dan, ko mi je sin s smučmi utiral pot, sem lahko prišel do stojišča. Panji so bili tedne in tedne povsem pokriti s snegom. Dne 11. februarja 1963 mi je dejal upravnik obrata Mirosan tovariš Brglez, da prevaža družbeni sektor v teh dneh svoje čebele na Primorsko, da se otrebijo. S stojišča Plevna jih ne more prepeljati, ker so na nedostopnem kraju. Dejal sem, da škode pač ne bo, ker sem mnenja, da je ta čas potreben čebelarjem le mir in nič drugega. Ponovno sem si ogledal to stojišče 5. marca. Ugotovil sem, da je od 55 družin živih 49. Ko sem o vsem napisanem pripovedoval sočebelarjem, sem dobil od vsakega isti odgovor: »Pojdi to pripovedovat komu drugemu!« Zato sem za nedeljo 10. marca 1963 povabil na ogled stojišča še druge čebelarje in ugotovili smo že omenjeno stanje. Umrlih 6 družin so bili slabiči, ki so prezimovali v skupinah po dve družini z mrežo vmes. Pri 11 družinah je bilo opaziti rahel pojav griže. Čebele niso bile niti najmanj zapažene, nikjer ni bilo niti lističa papirja ali česarkoli. Zamašena ni bila niti odprtina na pokrovu, ki služi za letno ventilacijo. Reže pri nekaterih panjih so bile tako velike, da so ta dan izletavale čebele kar skozi nje.

V takih okoliščinah sem na raznih krajih v poskusne namene prezimoval tudi 12 svojih družin v LR-panjih (večino amerikancev pa itak prezimljam v čebelnjakih). Četudi se mi je tako prezimljanje doslej vedno obneslo, sem bil v skrbeh, kako bo letos. Res so bile moje družine močnejše, v boljših panjih in zavarovane vsaj proti prepihu, toda ta zima bi bila lahko usodna za oboje.

Toda nič usodnega se ni zgodilo. Mirosanove čebele so prezimile, kot sem že povedal, vse moje zunaj prezimujoče (12 LR) pa so bile v marcu take, kot si je to le želeli. Od družin, ki so prezimovale v čebelnjaku, sem izgubil štiri, deset pa je bilo zelo oslabljenih.

Opisan je zgolj ta primer in nič drugega. Svojega dokončnega mnenja ne dajem, ker k uspelemu prezimovanju ne sodi le podatek o številu in moči družin, ki so ali niso preživele. Sem sodi še poraba hrane, ustvarjanje pogojev za nadaljnji razvoj itd. O tem pa kdaj pozneje.

*Vsem sodelavcem in bralcem našega lista ter ljubiteljem čebel in narave
želimo srečno, zdravo in medeno novo leto 1965!*

Naj medi!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA ZČD

VZDRŽEVANJE TOPLOTE — Z DRUGEGA STALIŠČA

ANTON SPENDOV

Naravni roj si napravi običajno svoje gnezdo v duplu drevesa ali pod kako rogovilo in podobno. Sprva tvori roj le gruča čebel in v tem prvem stadiju opazimo le redko kak večji posamezni sat.

Sredi čebelje gručice je najbolj toplo in tu nastavijo čebele istočasno dva do tri sate. Tem se pridruži četrti in peti nastavek in sedaj jih po potrebi podaljšajo navzdol.

Čebele — graditeljice prvih nastavkov oziroma satov so sedaj proste in nadaljujejo svoje delo z graditvijo novih nadaljnjih satov. Vse skupaj tvori veliko, živahno gradbišče. Izdelano satovje napravlja na nas vtis mnogo prevelike zgradbe. To vidimo že v hladnejšem poznem poletju, ako se čebele nekoliko umaknejo v notranjost ulic in ostanejo zunanji robovi satovja nezasedeni. Zazdi se nam, da so bile čebele pri gradnji vendarle malo preveč razsipne in bi si bile lahko precej dela prihranile.

Med shranjujejo v zgornjem delu satovja. Sredi čebeljega gnezda, kjer je najtopleje, tam je prostor za zalego. Spodnji del satovja ostane prazen. Zrak je najboljši izolator oziroma varovalec toplote. Zunanji robovi satovja so torej nezasedeni. V celicah tega satovja je zrak nekako ujet. Ta ujeti zrak nima možnosti do večjega kroženja in zunanje spremembe nanj tako močno ne vplivajo. S tem pa ščiti čebele v notranjosti ulic pred večjo ohladitvijo. O tem je pisal že Gerstung. Tako delajo čebele v duplih dreves, prav tako pa tudi v prostornejših panjih. Čebele so bolj zaščitene, če jih obdaja prazno satovje, kot pa če se tišče lesenih sten panja. Lesene stene panja odvezemajo hitreje in več toplote kot pa sat. Gnezdo zožimo le v toliko, da ostane na vsaki strani vsaj še po en prazen sat. Za dobro zračenje in odstranjevanje odvišne vlage iz panja mora biti žrelo celo leto povsem odprto. V panju, napolnjenem s satjem, je zrak skoro nepremičen, zato je izguba toplote skozi žrelo malenkostna. Vlaga pa izhlapeva itak brez zračne cirkulacije.

Nekateri nameste jeseni zadaj slamnico. Že prav majhne reže v slamnici pa zadostujejo, da nastane rahel prepih v panju. Pri tem pa ostaja vlaga v panju in v slamnici. Oboje pa pripomore k večji uporabi toplote. Vlažno slamnico pravočasno zamenjamo s suho.

V toplem poletju lesene stene panja ne zadržujejo več razvoj družine.

Mnogi primerjajo panj s kurjeno sobo. Čim manjša je, tem hitreje se segreje. To nam je povsem razumljivo. V sobi je peč. Ob peči se zrak segreje in dviga pod strop. Tu se ohlaja, še bolj pa ob hladnih stenah, postaja težji in zato pada proti tlor. Ob peči se zopet segreje in dviga. Tako se vrši v kurjeni sobi kroženje zraka.

V panju je pa ta stvar vse drugačna. V njem je polno satov z majhnimi celicami. Zrak je tu nekako razdeljen v male prostorčke, to pa preprečuje kroženje zraka. V panju torej zrak ne kroži.

Čebele ogrevajo pozimi samo svoje gnezdo, ne pa celotne prostornine panja. One ne računajo s tem, da bi jih varovale stene panja, zato ne potrebujejo male sobice, prevelika utesnitev — zoženje jim je prej v škodo kot

v korist. V večjem prostoru torej čebele bolje prezimijo kot pa v premajhnem. V večjem imajo okoli zimskega gnezda zadosti praznega prostora s satjem, ki jih nekako ščiti pred mrazom. V majnem prostoru te zaščite ni.

Spomladi, ko prične družina s pospešenim zaleganjem, se pa razmere povsem spremenijo. Zunanje ozračje se ogreje, čebele več jedo, sedaj kurijo na debelo, poraba krme se izredno poveča, zimsko gnezdo ni več tako kompaktno, utesnitev je sedaj na mestu.

Vloga panja je pač v tem, da obvaruje čebele pred prepihom in nenadnimi vremenskimi spremembami zunaj panja. S tem da smo čebele namestili v panje, smo preprečili vpliv neugodnih vremenskih neprilik na čebele. Hitre vremenske spremembe sedaj zelo malo vplivajo na družine v panjih.

Posamezne čebele mraz uničuje in so proti njemu brez vsake moči, ne pride jim pa do živega, ako so strnjene v zimskem gnezdu, to je v nekakem klobčiču. V zimskem času je potreben popolen mir, vsako vznemirjanje jih razburja in jim škoduje. Vsaka čebela, ki se oddalji od zimskega gnezda, je v tem času zgubljena.

Po članku H. Zürcherja
v Schweizerische Bienenzeitung 1963/12

PABERKI ZA ČEBELARJE ZAČETNIKE

IZ ZAPUSCINE POKOJNEGA JOSIPA KOBALA

Ce nekoliko globlje premišlujem o naši organizaciji in o njenem naraščanju, moram na žalost ugotoviti, da je mladine vedno manj v naših vrstah, čeprav se število našega naroda veča iz leta v leto. Prav tako ugotavljam, da vztrajno propagiramo in vabimo mladino v naše vrste tako na zborovanjih kakor v tisku, vendar brez vidnega uspeha. Res je, da beremo v zadnjem času o ustanavljanju čebelarških krožkov na posameznih šolah, a takih je prav neznatno število. Sam sem poučeval dve polletji člane čebelarškega krožka na osemrazredni osnovni šoli v Trebnjem, o čemer priča članek v Slovenskem čebelarju leta 1961. Hvalevredno je tudi dejstvo, da so uvedli na mariborski kmetijski srednji šoli čebelarska predavanja. O tem nam pričajo članki, ki so jih poslali gojenci našemu strokovnemu glasilu. Tožimo, da je danes med podeželskim učiteljstvom neznatno število čebelarjev. Kje je vzrok? Bo menda v tem, da med učnimi predmeti na učiteljski šoli ni čebelarstva in tudi ne učitelja — čebelarja. Nekdaj je imelo ljubljansko učiteljske vrt in na njem čebelnjak. Ves čas svojega službovanja je poučeval učiteljsčnike pok. prof. Verbič. On je umrl, vrt pa služi danes v druge namene.

Na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu je bil nameščen strokovni učitelj Lapajne, ki je bil čebelar in je poučeval gojence v čebelarstvu. Ob počitnicah v letih 1910 in 1911 sem sam obiskoval kmetijski tečaj na tej šoli in poslušal Lapajnetova teoretična in praktična predavanja iz čebelarstva. Po dobljenih naukih in po preštudiranju nekaterih čebelarških knjig sem sam začel čebelariti leta 1911. Poučeval sem o čebelarstvu nekatere učence takratne ponavljalne šole, kar mi je zelo koristilo, ko sem moral v prvi svetovni vojni obleči vojaško suknjo. V moji odsotnosti so skrbeli trije bližnji učenci za moje čebele in jih tako obvarovali propada.

Leta 1952. sem imel ob polletnih počitnicah v Tolminu čebelarstvo predavanjsko. Navzoči so bili poleg drugih čebelarjev tudi učitelji in gojenci tamkajšnjega učiteljskega. Vabil sem jih, naj začno praktično čebelariti, učitelji takoj, a gojenci, ko bodo dovršili svoj študij in bodo nameščeni po deželi. Pri debati so pokazali vsi dobro voljo, da bi radi to storili, ako bi dobili med študijem vsaj nekaj osnovnih smernic za potek v čebelarstvu.

V šolskih letih 1952/53 do 1954/55 je bila v Ljubljani Čebelarška šola. Obiskovalo jo je lepo število učencev in učenk. Šola je prenehala, ker ni bilo od nikoder finančnih sredstev za njen nadaljnji obstoj.

Ali vabimo mladino, naj pristopi v naše vrste samo v novejšem času? Nikakor! Listal sem po starih letnikih našega Čebelarja. Naj navedem samo nekatera vabila in nasvete, ki naj jih upoštevajo začetniki! Napisali so jih znani čebelarski strokovnjaki. Naleteli so tu in tam na čebelarje, ki so začeli čebelariti brez kakršnega koli znanja v čebelarstvu. Vodil jih je samo pohlep po lahkem zaslužku, ki mu ga bodo dajale čebele, a motili so se.

V *Slovenskem čebelarju 1914 str. 6* piše priznani čebelarski strokovnjak in čebelarski potopalni učitelj Jurančič: Na svojih strokovnih potovanjih sem premnogokrat zadel na čebelarja, ki ni bil za to poklican; za vse drugo bi bil prej sposoben kakor za to lepo nedolžno panogo kmetijstva. Prvi in glavni pogoj je veselje do čebel, do stroke, a to veselje mora biti pravo in resnično. Kdor hoče imeti s čebelami srečo in veselje, mora biti čebeli enak.

Kaj pravi znani mladinski pisatelj, plodoviti in neumorni sotrudnik Slovenskega čebelarja *pok. France Ločniškar v Čebelarju leta 1917 str. 49?* Poslušajmo!

1. Če hočeš čebelariti, moraš imeti smisel za življenje narave in ljubezen do živalstva. Surovega in podivjanega človeka ne marajo čebele in on jih ne zna ceniti. Čim dalje čebelariš, tem globlje prodiraš v čudovito delavnico narave.

2. Pristopi takoj k čebelarskemu društvu in išči pri izkušenih, dobrohotnih in vodilnih čebelarjih sveta in upoštevaj njihove nasvete. Skušnja je več vredna kot znanost.

Dober nasvet za začetnike nam daje *M. Levstik v Slovenskem čebelarju 1920 str. 21*: Ako imaš primeren prostor za čebelnjak, sta v kraju paša in podnebje količkaj ugodna, lahko začneš čebelariti. Upoštevaj, pa tri važne stvari:

1. pravo, resnično veselje do čebelarstva in ne samo pohlep po dobičku;

2. dovolj denarja, da si urediš obrat, ker ta šele nudi pravo veselje in primeren dobiček;

3. dober prijatelj — čebelar, ki te bo hitreje in sigurneje vpeljal v čebelarstvo kakor vsaka strokovna knjiga.

Slovenski čebelar 1921 str. 55. P. Angelus: Kdo naj bo čebelar? Samo tisti, ki ima veselje za to, ki ima veliko potrpežljivosti in vztrajnosti, ki pridno čebelico res ljubi. Kdor tega nima, se bo kmalu naveličal in napravil sebi mnogo škode, čebelam pa veliko trpljenja.

Ferdo Kobal piše v Slovenskem čebelarju 1921 str. 149: Kakor ni sleherni človek ustvarjen za vsako rokodelstvo, tako tudi ni vsakdo, ki se ukvarja s čebelarstvom — čebelar. Za vsako stroko, s katero se človek peča, mora imeti potrebne zmožnosti, bodisi da jih ima že od narave same ali pa si jih

pridobi z lastno marljivostjo. Pravtako je z naprednim čebelarstvom, ki zahteva poleg zmožnosti predvsem ljubezen do čebel, mnogo strokovnega znanja in požrtvovalnosti.

Potovalni čebelarski učitelj Jurančič navaja v Slovenskem čebelarju 1926 str. 26: Predvsem se moraš naučiti dobro čebelariti, kar dosežeš najprej z organizacijo. Šele potem boš imel od čebel resnično korist. Najprej sejemo, potem žanjemo. Danes je dovolj prilike za strokovno izobrazbo, ki je prvi in glavni pogoj za uspešno čebelarjenje. Mnogi čebelarji, zlasti začetniki, pa se malo zmenijo za društvo ali za poučna predavanja.

Pisec čebelarske knjige »Praktični čebelar« fr. Donat Jug pravi o Slovenskem čebelarju 1928 str. 88: Ugleden čebelar mi je dal tale nasvet: Vsakemu čebelarju-začetniku priporočajte najprej kranjiča, da se privadi življenju čebel in dobi veselje in ljubezen do njih, ker bi mu bili za prvo skušnjo AŽ-panji predragi. Sam dodajam: Vsak začetnik naj se organizira pri Slovenskem čebelarskem društvu in marljivo preučuje strokovne čebelarske članke. Naroči naj si kako čebelarsko knjigo in naj jo pridno študira; kajti prva podlaga je teorija, nato naj prične šele s prakso.

Slovenski čebelar 1936 str. 2: Kdor je imel leta 1928 čebele v hojevi paši, je pridelal toliko medu, da ni vedel, kam z njim. Nič ni bilo čudnega, če so tedaj mnogi, ki prej niso imeli niti najmanjšega smisla za čebele, naenkrat začutili do njih neko posebno nagnjenje. Naslednje leto so rastle čebelarji kot gobe po dežju. Znali niso nikakih opravil pri čebelah. Klicali so na pomoč sosedne čebelarje. Opazovali so jih pri delu le od daleč. Tudi leto 1930. je bilo slabo. Jeseni je bilo treba kupiti sladkor in dodati zimsko zalogo. To je bilo preveč. Čebele so pomrle od lakote. Razpadajoči panji in čebelnjaki so ostali kot žalostne priče, kot svarilo vsem tistim, ki preveč materialistično pojmujejo to lepo, a prav tako važno gospodarsko panogo. Pohlep po denarju ne prinaša sreče v čebelarstvu.

Slovenski čebelar 1938 str. 1 navaja besede znanega strokovnjaka barona Berlepscha v članku »Učimo se teorije«: Učite se predvsem teorije, sicer ostanete praktični šušmarji vse svoje žive dni. Kdor pozna ustroj čebele, pozna delovanje posameznih organov, s tem pa seveda vsega čebeljega organizma, pozna življenjske pogoje čebele, ta bo znal vsako delo, ki ga opravlja pri čebelah, smotrno presoditi, če je v skladu s teoretično osnovo.

V Slovenskem čebelarju 1940 str. 154 je članek J. K. P. Kramljanje starega čebelarja, ki omenja, da je zagledal na nekem sejmu pri knjigovezu knjigo »Krajnski čebelarčik«. Doma je knjigo bral tolikokrat, da je vso znal na pamet.

V članku »Čtivo za začetnike«, objavljenem v Slovenskem čebelarju 1941 str. 7, beremo na strani 8: Preden se lotiš samostojno čebelariti, je dobro, če stopiš v stik s kakim sosednim čebelarjem. Tu boš videl in izvedel marsikaj, kar ti bo koristilo. Če si povsem novinec, izposodi si pri kakem starejšem čebelarju knjige: Jug: Praktični čebelar, Žnideršič: Naš panj, Anton Janša: Popolni nauk o čebelarstvu. Zelo priporočljivi so tudi celotni letniki Slovenskega čebelarja, v katerih najdeš poleg težjih člankov tudi mesečna navodila. Opravilo s čebelami je neprestano učenje, a tudi plemenita zabava. Član društva pa moraš postati. Čebelarji začetniki! Preberite pazljivo ta članek in postanite naročniki Slovenskega čebelarja!

Slovenski čebelar 1947 str. 225: V več primerih je znanje o čebelarstvu odločilnega pomena. Neznanje more celo ugodne letine spremeniti v popoln čebelarski neuspeh. Zato: Čebelarji, učite se teorije, da ne ostanete *šušmarji* vse svoje življenje. Čebelar se izneveri le tisti čebelar, ki se ni nikdar potrudil, da bi se poglobil v tajnosti čebeljega življenja.

Slovenski čebelar 1955 str. 163: Kupčija je bila zame kot začetnika nekoliko tvegana. Kako bi ne bila, saj moraš biti v vsakem poslu vsaj nekoliko poučen. Imeti moraš prakso in poznati teorijo, ki si jo najlažje pridobiš s čitanjem strokovnih listov in knjig.

Končno še moje priporočilo: Ker so vse čebelarske knjige iz prejšnjih let posle, priporočam, da žrtvuje vsak začetnik nekaj tisočakov in naroči pri Zvezi čebelarskih društev Slovenije v Ljubljani Sodobno čebelarstvo, teoretični in praktični del. Ne bo mu žal, ker bo našel v obeh vse, česar potrebuje za umno in uspešno čebelarjenje.

PRITEGNIMO TUDI MLADINO V NAŠE VRSTE

J. C.

Vse pogosteje slišimo tožbo, da med slovenskimi čebelarji ni več mladih ljudi. Mladina se zanima za tehniko, šport in podobno, nima pa časa za naravo. Morda je temu kriv sam razvoj. Nekoč so ljudje mnogo hodili na sprehode v naravo ter se živoanimali za vse njene lepote in dogajanja. Danes pa se »sprehajamo« s fičkom, žičnico in tako dalje. Pri tem sprehodu pazimo samo na cestnoprometne znake, se previjamo skozi gnečo v prometu, narave pa že pri vsem tem ne vidimo več. Seveda pri čebelarju ni tako. Čebelar se živo zanima za naravo, spremlja vsako cvetenje od spomladi do jeseni, opazuje razvoj povzročiteljev gozdne paše, primerja posamezna pasišča med seboj in tako bolj kot drugi ljudje uživa naravne lepote ter odkriva vedno nove in nove zanimivosti. Največ zanimivosti pa mu nudi čebelja družina sama. Čudovito življenje v čebelji družini prinaša tudi starejšemu čebelarju vedno nova presenečenja in zanimivosti. Marsikateri čebelar bi povedal, da se pri čebelah razvedri, sprosti in pozabi na vsakdanje skrbi. Seveda pa čebele niso samo za razvedrilo čebelarjev, temveč mu ob dobri letini in pravilni negi dajejo lahko lepe dohodke. Še večji pomen pa imajo čebele v sadjarstvu pri opravevanju sadnega drevja. Kljub temu mladega čebelarskega naraščaja ni veliko. Starejši čebelarji se zavedajo posledic, ki bi utegnile nastopiti. Zato iščejo načine, kako bi pritegnili mladino. Pri tem ubirajo razne poti in zato so tudi uspehi različni.

Tako smo tudi šentjurski čebelarji razmišljali o tem na občnem zboru družine in sklenili, da ustanovimo pionirski čebelarski krožek. Za predavatelja smo določili tovariša *Poštraka Janeza* in *Ferleža Rudija*. Takoj smo poslali upravitelstvu osnovne šole dopis, ki je vzbudil veliko zanimanje med mladino. Dne 28. aprila 1963 pa se je pri družinskem čebelnjaku zbralo na ustanovnem sestanku 52 pionirjev. V imenu društva Celje je pionirje pozdravil član UO tovariš *Šlander Franc*, navzoča pa sta bila tudi upravitelj šole tovariš *Rečnik Ernest* in čebelarski predavatelj krožka *Janez Poštrak*. Pionirji so izvolili iz svoje srede odbor, ki je imel nalogo, da je povezoval

Pionirski čebelarski krožek v Šentjurju je med najbolj delavnimi v Sloveniji

člane in jih obveščal. Sestajali so se redno vsako drugo nedeljo v družinskem čebelnjaku, tovariš *Poštrak* pa jim je predaval, jim pokazal vsako stvar tudi praktično ter jim tako odkrival nova spoznanja in zanimivosti iz čebeljega življenja. Pri čebelnjaku so namestili tudi opazovalni panj, da so pionirji lahko nemoteno opazovali življenje v panju.

Pionirji so se lepo razumeli s predavateljem in vzdušje je bilo res prijetno. Tudi v letošnjem letu je krožek z delom nadaljeval. Priredili so tudi izlet v Mirošan in si tam ogledali čebelarski obrat Agromela. Letos so nekateri izstopili iz šole in tako ne morejo več obiskovati predavanj na krožku. Vendar so si pridobili ti pionirji že toliko znanja o čebelah, da bo že marsikdo poskusil sam čebelariti. Tako je dosegel krožek svoj namen. Prav gotovo bodo postali nekateri dobri čebelarji. Seveda moramo tem mladim začetnikom tudi materialno pomagati, jih vzpodbujati in razumeti. Le pomislimo na sebe, kako smo bili potrebni pomoči, ko smo bili začetniki.

Prav se mi zdi, da se v imenu šentjurskih čebelarjev in pionirjev zahvalim občinski skupščini Šentjur, ki z vsakoletno dotacijo podpira delovanje krožka in kaže tako razumevanje ter se obenem zaveda velikega pomena tega krožka. Prav tako smo dolžni zahvalo čebelarskemu društvu Celje za dotacijo. Žal pa moramo povedati, da v kmetijskem kombinatu Šentjur, ki ima največ neposrednih koristi od čebelarstva, še do danes nismo našli razumevanja.

Menim, da smo za razvoj slovenskega čebelarstva prav vsi odgovorni.

K ORGANIZACIJI OPAZOVALNE IN POROČEVALSKE SLUŽBE O MEDENJU

ING. JOZE RIHAR

Prizadevanja za čim večjo proizvodnjo medu so usmerjena predvsem v izboljšanje oskrbe čebeljih družin, odbiranje čebeljih rodov in v prevažanje čebel. Vse navedeno in še ukrepe za varstvo čebel je sedemletni načrt Zveze čebelarских društev za Slovenijo vključil v svoj delovni program ter nakazal za vse to tudi razvojno dinamiko.

Število splošnih in gozdnih opazovalnih postaj, ki so najvažnejši pogoj za smotrno prevažanje zlasti v gozdna pasišča, naj bi se v Sloveniji dvignilo od 35 v letu 1963 na 140 v letu 1970, ko naj bi delovalo 20 splošnih in 120 gozdnih opazovalnic. V končno število so vključene vse opazovalnice ne glede na to, kdaj jih je kdo ustanovil, kdo jih vzdržuje in kam pošiljajo podatke opazovanj in tehtanj. Enotno obravnavanje opazovalnic je edino na mestu, saj gre za to, da služijo rezultati opazovanj večji proizvodnji medu vsakega čebelarstva. Načela splošnosti smo se držali vso dobo od leta 1955/56 dalje, ko smo v okviru Kmetijskega inštituta Slovenije ob sodelovanju vseh čebelarских organizacij ter trgovskega podjetja MEDEX ustanovili posebno mrežo opazovalnic po iglastih gozdovih.

Odkar obstajajo opazovalne postaje, se je njihov namen precej spreminjal.

V Švici, kjer so začeli prvi ustanavljati postaje, so z njimi zbirali podatke o namenu, vegetaciji, pašnih razmerah in opazovanjih v čebelarских obratih, kar naj bi tvorilo podlago za razvoj uspešnega čebelarjenja. Ta dejavnost švicarskih postaj je leta 1902 vzbudila A. Žnidaršiča, da je predložil ustanovitve opazovalnih postaj tudi pri nas. Zavedal se je, da vremenski pojavi ne vplivajo le na vegetacijo kot proizvajalca medicīne, temveč tudi na ves notranji razvoj čebel. Želel je, naj bi bile postaje enakomerno razporejene, tako da bi prišla na vsak sodni okraj po ena. Po Verbiču (1907—1932) naj služijo opazovalnice v prvi vrsti v znanstvene namene, tj. zbiranju gradiva, ki bo podlaga poznejšim raziskavanjem. Pod vodstvom J. Mayerja (1932—1942) opazovalne postaje niso bile le podlaga za spoznavanje pašnih razmer, temveč so služile tudi v statistične namene.

Od leta 1945 dalje sta S. Raič in J. Rihar naglaševala potrebo, da se posveti več pažnje raziskovanju gozdnega medenja. Pri obnavljanju in ustanavljanju novih opazovalnih postaj smo v naslednjih letih pazili na to, da je bila večina novih postaj v neposredni bližini iglastih gozdov. Zato je bilo pri takratni Čebelarški zadrugi za Slovenijo leta 1950 na oddaljenosti do 1 km od sestojev hoje in smreke nad štiri petine opazovalnic (Rihar, 1950). Ko so se po letu 1952 vodje opazovalnih postaj pri ZCD začeli menjavati, je začela navedena težnja bledeti, število postaj pa se je zmanjševalo. Od 37 opazovalnic v letu 1950 je število postaj v letu 1955 padlo na 15 in se pri tem nekako ustalilo do letošnjega leta.

Podroben načrt, kako razširiti znanje o medenju smreke in hoje, ugotoviti začetek in izdatnost medenja v raznih gozdnih predelih in raziskati druge zakonitosti gozdnega medenja, je bil izdelan leta 1951. Na enem področju naj bi bili vsaj dve opazovalnici, ena v čim nižji, druga pa v čim višji nad-

morski višini. Opazovalnice naj bi bile na istem mestu najmanj 10 let, nameščene pa po možnosti poleg ali v bližini meteoroloških postaj, pri gozdarjih, planinskih kočah, samotnih kmetijah, šolah, železniških čuvajnicah. Podatki naj bodo čebelarjem v orientacijo pri prevažanju. Nekatere splošne postaje naj bi premestili v gozdove (Rihar, 1950, 1951). Do uresničenja te kakovostno nove vsebine opazovalnic je prišlo šele v letih 1955/56 v okviru Kmetijskega inštituta Slovenije. V letu 1956 smo kot prvi v svetu že imeli v Sloveniji službo, ki ni zbirala le statističnega in podobnega gradiva, temveč je vnesla v delo opazovalnic naslednje tri nove elemente.

1. Opazovalnic praviloma niso vodili čebelarji kot dotlej, temveč nečebelarji v gozdnih, večinoma odmaknjenih predelih. Obveščanje čebelarjev je moglo biti nepristransko le ob pogoju, da je bilo vodstvo opazovalne službe izven interesov posameznikov, raznih organizacij ali krajevnih teženj.

2. Posredovanje obvestil, opozoril in navodil čebelarjem je postalo kolikor toliko hitro, ker smo vključili v obveščevalno službo radio in dnevno časopisje. V devetletni dobi 1956/64 je bilo v časopisih in RTV skupaj 120 obvestil, v celoti pa 4710 krajših in daljših obvestil, telefonskih sporočil, brzojavk in terenskih ogledov.

3. Tretja kakovostno nova dopolnitev je bila v tem, da smo postopoma prehajali na prognostična obvestila, ki so bila bodisi dolgoročna, orientacijska in kratkoročna, operativna. Študij biologije posameznih ušic nam je omogočil, da smo mogli dajati javne napotke, priporočila o smotrnosti oziroma neumestnosti prevozov.

Težnja je, naj bi služili podatki poročevalske službe v orientacijo ali ravnanje v naslednjih štirih primerih, ko je prevaževalec na razpotju.

a) V maju ob začetku cvetenja akacije v Vojvodini, v Srbiji in na Goriskem. Maja začne mediti tudi smreka, ki pa jo čebele zaradi hladnega ali deževnega vremena šele začenjajo prijemati ali pa vohče še ne.

b) Ko je v začetku junija končano cvetenje akacije, je večina prevaževalcev drugič na razpotju in se je treba odločiti za prevoz na gozdna stojišča, na žlahtni kostanj, lipo ali travniško pašo.

c) Julijsko brezpašno vrzel zamaši lahko skoro edino hojeva paša, ki nastopi lahko tudi že v sredini junija. Če smo dobro orientirani in je vreme naklonjeno, računamo pri hojevi paši na bero še tja v septembru.

d) Pojavlja se vprašanje, kje razviti družine pred zimo in kje morebiti še napolniti medišča. Zadnje dni julija in v prvi tretjini avgusta je pozornost velikega dela čebelarjev obrnjena v Liko in Hrvatsko Primorje. Potrebne so informacije o medenju žepka.

Večina naših čebelarjev se ne ubija toliko s prevozi. Zanimajo jih predvsem obvestila o hojevi poletni in žepkovi jesenski paši. Prednje zelo zahtevne in odgovorne naloge je opazovalna služba danes sposobna opravljati. Daje lahko zanesljive podatke o izgledih za smrekovo in hojevo pašo tudi v času, ko tehtani panji še ničesar ne zaznamujejo ali ko ni mogoče sklepati, da izvirajo začetni malenkostni donosi iz gozdne mane. Iz prednjega je tudi razvidno, da so klasične opazovalne postaje le pomožno sredstvo današnje opazovalne službe. To je prišlo očitno do izraza leta 1962, ko so tehtnice na Rakitni izkazovale šele 20–30 dkg donosa, a smo že dali signal za prevažanje. Tehtnice namreč ne odkrijejo pravočasno niti zgodnjega medenja ob hladnem,

deževnem vremenu konec aprila in v maju, a tudi poletno hojevo mano začno nekatera leta nositi čebele šele tedaj, ko so po nekaj dneh znani že 1—2 kilogramski donosi. Iz prednjih navedb sledi, da more kolikor toliko zadovoljivo delovati le kombinirana opazovalna, poročevalska in napovedovalna služba, kakršno smo začeli uvajati v preteklih letih.

Predlagam tole:

1. Čebelarke organizacije, skupine čebelarjev in posamezniki naj podobno kot doslej smatrajo to službo kot svojo in ji kot taki nudijo raznovrstno pomoč.

2. Opazovalni, poročevalski in prognostični službi naj se zagotovijo sredstva za njeno delo. Ta sredstva ji je do leta 1963 nudil Republiški sklad za pospeševanje kmetijstva.

LIKVIDACIJA AGROMELA

Kdo bo prevzel 8000 čebeljih družin?

Pod tem naslovom je objavilo Delo dne 16. decembra 1964 zanimiv članek o tem, kako poteka likvidacija tega velikega čebelarskega podjetja, ki naj bi postalo v nekaj letih največje v Evropi. Ker se naši čebelarji živo zanimajo za vse stvari, ki se odvijajo zadnje mesece okrog Agromela, objavljamo članek v celoti.

»LJUBLJANA, 15. dec. — Cene medu na svetovnem trgu padajo, v Agromelu pa je na zalogi več kot milijon kilogramov medu. Pri Agromelu so menili, da bodo med lahko prodali predvsem na inozemsko tržišče po več kot 400 dolarjev, tako je menila tudi prisilna uprava, vendar se je vse to izjalovilo. Medu je na evropskem trgu veliko, cene pa so nižje in nižje. Medtem ko se je še pred letom kazala možnost za prodajo tone medu za 460 dolarjev, je ta cena zdrknila na 406 dolarjev.

Vendar se je cena vnovič znižala in prodajajo v zahodnih državah avstralski med po 255 dolarjev za tono. Po tej ceni pa Agromel medu ne more plasirati, saj bi si nakopal veliko izgubo.

Agromel medu torej ne more prodati, stroški za prisilno upravo so veliki, prav tako pa ima podjetje precej stroškov z vzdrževanjem čebeljih družin. Člani sveta za industrijo občinske skupščine Ljubljana-Center so pretehtali vse možnosti in se odločili, da je treba kljub temu, da medu v tem času ni moč ugodno prodajati, izvesti prisilno likvidacijo podjetja.

Kdo bo kupil med, po kakšni ceni in podobno še ni jasno. Prav tako nastaja vprašanje čebeljih družin. Pri Agromelu imajo 8000 družin, ki so lani slabo prezimile in so bili zato letošnji panji bolj prazni. Za letos pa so pripravili dobro prezimitev čebel, vendar jih bodo morali prodati. O odkupu čebel so že imeli razgovore, nekatere sadjarske kmetijske zadruge se za čebele zanimajo. Vendar je čebel veliko in jih je treba prodati čimprej, sicer se lahko zgodi, da bo tisoče čebeljih družin uničenih.

O usodi Agromela bodo sklepali še na četrtkovi seji občinske skupščine Center.

J. V.◀

novice iz čebelarskega sveta

Nosemave čebele imajo okrnjene golšne zleze, ki izločajo čebelji mleček. Zato ne morejo pravilno negovati zalege, ki je je vedno manj. Družina zaradi tega slabi. Nosemava matica ima prav tako okrnjene jajčnike in ne zalega tako kot zdrava. Čebele to kmalu začutijo in jo preležejo. Seveda vpliva vse to na moč čebelje družine in na donos medu. Močno okužene družine, ki smo jih zazimili, sploh ne dočakajo pomladi.

E. S.

Se o kranjski in banatski čebeli. Colin Weightman piše v British Bee Journal o svojih izkušnjah z našo in banatsko čebelo tole:

Leta 1954. smo potovali po Jugoslaviji, kot se naši bralci gotovo še spominjajo. V Srbiji smo se zanimali za banatsko, v Sloveniji pa za kranjsko čebeljo pasmo. Kjerkoli smo naleteli na banatsko ali kranjsko čebelo, povsod so bile zelo krotke. Medtem ko so bile banatske čebele samo v nakladnih panjih na prostem, smo našli kranjske le v čebeljakih. Kranjice so bile po barvi zelo enotne, prav tako tudi po svojem vedenju, zlasti tiste, ki smo jih videli na Gorenjskem. Tu žive že stoletja v ozki dolini, ki je z vseh strani obdana z gorami. Banatske čebele se zelo razlikujejo med seboj po barvi in tudi po svojih lastnostih. Kot rezultat obiska na domu pok. Jana Strgarja, ki slovi po vsem svetu zaradi svojih kranjic, smo se odločili, da preizkusimo tudi njegove čebele. Toda po dveh letih poskusov in opazovanj smo bili zelo razočarani z njimi. To so sicer res čiste kranjske sivke, ki so zelo varčne glede porabe hrane, polne celice zelo lepo pokrivajo, toda satovja ne grade tako pridno kot druge čebele. Njihova največja napaka pa je rojivost. Komaj naredijo gnezdo s 6 ali 7 satii, že nam rojijo. Pogosto pa jo roj kar pobriše, rad pa se tudi vrne v panj. Pokojni George Green je napravil vrsto temeljitih poskusov s kranjicami in je imel z njimi več sreče kot mi. Zdi pa se nam, da mora pripisati te uspehe dejstvu, da je paril kranjice s svojimi troti. Banatska čebela se je ob-

nesla v Angliji (Northumberland) prav tako kot v svoji domovini. Vsaj tako pravi Collins. Mi angleški čebelarji, ki smo preizkušali kranjice, pa dvomimo o tem.

British Bee Journal, November 1964
No 4074

E. S.

Op. ured.: O rojivosti naše kranjice smo že večkrat brali. To nezaželeno lastnost je opazil pri njih tudi Kehrle. Zdaj gre res za to, da se vprašamo, kakšne matice so dobili ti ljudje. Kot vemo iz izkušenj, naše kranjice, ki smo jih več let odbirali zlasti glede na nerojivost, v žnideršičih in drugih panjih večje mere ne roje rade. Menim, da bo treba angleškim čebelarjem poslati pač take matice. Letos smo to tudi storili. K temu problemu se bomo še vrnili.

Brez teorije tudi v čebelarstvu ni uspešne prakse. Zalostno je, da je današnji ponekod med čebelarji toliko najpreprostejšega osnovnega teoretičnega neznanja; brez tega znanja napredek ni mogoč. Neredki so, ki tavaajo v popolni temi in ne vedo nič o biološkem poteku v čebelji družini. Vse je pri njih odvisno od slučaja in — tako mnogi pravijo — od vremena. Na čebelarskih sestankih, kjer je zbranih več čebelarjev, slišimo tu in tam najrazličnejšo zanimivo »čebelarsko prakso«. Usti se tak »trote«, če ti sploh pride na sestanek in meni, da se ga teorija prav nič ne tiče, češ, praktik je in čebelar že toliko in toliko let. No, leta sama niso vse, kajti mnogo je mladih čebelarjev, ki čebelarijo šele nekaj let, pa se lahko pohvalijo z bistveno boljšimi uspehi in to kljub slabemu vremenu. Vsi so odlični teoretiki, ki sproti izkoriščajo v svojem čebelarstvu najnovejša spoznanja. Vedno vse podtikati slabemu vremenu je sicer zelo komodno, vendar često samoprevara.

Teorija in praksa se med seboj ne izključujeta, ampak se pomenljivo dopolnjujeta. Koliko dragocenega si upr. lahko nabere iz knjig in časopisov! Jasno, vsega ne potrebujemo, poiščemo si pač rozine iz pogače in si novo zna-

nje priročno za svoje potrebe. Tako pretvorimo teoretično znanje v praktično umevanje. Slovenskim čebelarjem nudi brez vsakega dvoma čebelarska organizacija mnogo možnosti, da se poglobijo v teorijo čebelarstva, saj jim je na voljo poleg praktičnega dela »Sodobnega čebelarstva« tudi teoretični del, pisan v dokaj prikupnem jeziku. Pa tudi »Slovenski čebelar« prinaša poleg praktičnih napotkov tudi teoretične sestavke, tako da je čebelar, ki ga bere, vedno na tekočem. Zato naj bi ne bilo nobenega slovenskega čebelarja, ki bi ne bil član te naše organizacije.

S. R.

Kako se da rešiti problem rojenja. Vsak čebelar, ki čebelari na med, ima svoje skušnje z rojenjem. Mnogo je možnosti, kako se more rojenje preprečiti in kako se dajo roji uspešno izkoristiti. Panji, ki se s svojim razvojem odlikujejo, morajo kljub rojenju dati dober pridelek, če ostane moč družine na višku.

Čebele, ki gradijo matičnike, čeprav smo jim pravočasno razširili prostor in izkoristili gradilni nagon, naj rojijo. In to zato, ker nikoli ne moremo vedeti, ali so čebele s svojo matico še zadovoljne. V takem primeru bi moglo preprečevanje rojenja ogroziti nadaljnji obstanek družine, če čebelar sam ne bi pravočasno zamenjal matice. Družina, ki ji je trajno onemogočeno rojenje, kljub dobri paši po cele tedne ne kaže delovne vneme.

Če opazimo, da oskrbujejo čebele matičnike, pospešujemo z vsemi sredstvi rojilni nagon, da panj čim prej izroji. Nič več ne razširjamo prostora, nič več ne dajamo možnosti, da bi čebele gradile. Če je paša slaba, pa pitajmo izdatno.

Če dobimo roje, jih zadržimo en dan v temnem prostoru, zvečer tistega dne jih vsadimo v panje izrojencev, in sicer v medišča, ki morajo biti popolnoma ločena od plodišč. Medišča naj imajo en krajni sat, toliko satnic, kolikor odgovarja velikosti roja, in en meden sat. Če je paša slaba, je treba seveda roje krmiti.

Tako imamo sedaj v teh panjih po dve ločeni družini, obe imata obilo prostora, da lahko popolnoma pokažeta svojo delovno moč, nakopičeno z aktom rojenja. Izrojencu mirne duše lahko prepustimo,

da si izbere novo matico, kajti nerojive zmogljive družine redko v drugo rojijo.

Kakor hitro začne mlada matica zalegati, odvezamemo roju matico. Če dasta sedaj obe enoti skupaj premočno družino in je rojeva matica še zmogljiva, napravimo z njo narejenca. Z deščico pokrito matično rešetko odkrijemo in jo pokrijemo s preluknjanim časopisnim papirjem.

Ko se družini združita, uredimo panj po dveh ali treh dneh. Vse izdelane satnice pridejo v plodišče, vsi stari sati pa v medišče. V plodišču ostanejo izmed tistih, ki so bili prvotno tam, le sati z mlado matico, z obnožino in trotovinjo.

Zrelo pri medišču ostane še odprto, kajti vse rojive čebele so se tam uletele. Sele postopoma zrelo zožujemo in končno zapremo.

Na ta način dosežemo, da ostane panj močan, da zaleganje ni prekinjeno, da izdelajo čebele šest ali celo deset satnic, da ima panj mlado matico, da smo dobili še narejenca. Najbolj odločilen pri tem postopku pa je večji donos, kajti take družine so vedno na višku.

S. R.

Bienenwatter 1965/6 S. R.

Manjka jim zima. Neki misijonar je prišel z evropskega severa v afriško črno zemlino in prinesel s seboj v Kongo roj francoskih čebel. Pokazalo se je, da so evropske čebele sicer mnogo marljivejše nabiralke medu kakor njihove afriške domače tovarišice. »Priseljenke« je le motilo, da v njihovi novi domovini ni zime. Ta ugotovitev jih je pripravila do tega, da so kmalu popustile v svoji nabiralni vnemi, ker niso čutile potrebe, da bi za zimo nabrale zaloge medu, polenile so se. Vprašanje je, ali se bo pri francoskih čebelah ta slaba navada morda le spremenila.

S. R.

Avstrijsko zvezno prosvetno ministrstvo je na nekaterih osnovnih šolah odobrilo učni predmet iz čebelarstva.

Tudi v Švicarski Juri so bile izgube čebel v zimi 1962/63 zelo velike. Uvoz 200 družin iz ZDA se je ponesrečil. Zaboji niso bili tesno zbiti, čebele so nadlegovale osebe letala, tako da je moralo že v ZDA prisilno pristati. Že v New Yorku se je zadušilo 80 % čebel.

Pro Südwestdeutscher Imker 1964. S. R.

Zveza italijanskih čebelarjev je sklenila, da nadomeste označbo »kraljica« z besedo »matica«. Utemeljevanje: »kraljica« zveni v republiki Italiji preveč monarhistično in ne ustreza več času.

Südwestdeutscher Imker 1964, S. R.

Poskus z moko. Če pride ob rojenju čebelar na svoje stojišče in najde tam roj na veji, bi seveda hotel vedeti, kateri panj je rojil. Zanesljivo sredstvo je tako imenovan poskus z moko. Treba je s skodelico zajeti od roja nekaj čebel, se nekoliko odstraniti od njega, čebele posipati z moko in jih vreči na tla. Ker se še niso uletele na roj, se bodo vrnile v svoj stari panj. Da se torej takoj na »mlinarjih« ugotoviti, odkod je prišel roj.

S. R.

Pomanjkanje medu na svetovnem trgu. Iz med seboj zelo oddaljenih pokrajin na svetu prihajajo poročila o pomanjkanju medu in se mora v splošnem ugotoviti, da na trgu izrazito prevladujejo kupci — položaj, ki naj bi povzročil, da se steka več denarja v čebelarstvo. Vzrok za to pomanjkanje je očitno v obsežnem nakupovanju Zahodne Nemčije in drugih evropskih dežel, ki uvažajo med, hkrati pa slabe letine v najvažnejših deželah, ki pridelujejo med: v Avstraliji in Novi Zelandiji, Argentini in Čilu. Zima 1962/63 je bila v večini evropskih dežel nenavadno ostra. To je deloma stopnjevalo porabo medu, deloma pa se je število čebeljih družin, ki so bile za pridelek v letu 1963 na voljo, občutno zmanjšalo. Po podatkih, ki so nam na razpolago, je v zadnji zimi odmrlo četrтина do polovice čebeljih družin.

Bee World 1963/3, S. R.

Povratak čebelarstva v gozd. Poslabšane pašne razmere v naših pokrajinah in nevarnost, ki jih prinaša kemična borba proti škodljivcem ter zatiranje plevela, sili čebelarstvo, da se usmeri nazaj na gozd kot neizrabljeno pasišče. Gozd nudi čebelam mnogo cvetočih dreves, grmovja in cvetlic, ki dajo čebelam obilo cvetnega prahu in nektarja. Večina gozdnih rastlin cvete šele v začetku junija, ko je paša na sadnem drevju in na travniških cvetlicah že končana. Od srednjeveškega gozdnega čebelarstva se je gozd temeljito spremenil. Takratni hrastovi, bukovci in gabrovi gozdovi, pomešani z neštetimi grmovji in gozdnimi

cvetjem, so se spremenili v zmogljive hoste s plemenito jelovino. Marsikatera lesnikovina, vrbovina in koristne žive meje so izginile in važne medovite rastline kakor malinje, robidovje, vrbovec so začeli zatirati. Tako tudi paša na gozdnem cvetju ni več tako dobra kakor prej.

Po »Die Biene« 1962/II S. R.

Zanimiva čebelja družina. Po smrti nekega čebelarja se niso več let dotaknili edine družine, ki jo je imel. Potem pa so ugotovili da je imela polno medu, mlado matico, obilo zalega in čebel. Podobne stvari so že večkrat opazili.

E. S.

SREDSTVO ZA ZAŠČITO PRED ČEBELJIM PIKOM

Slučajno sem videl kmečkega čebelarja, ko si je natrl roke s svežim pelinom, preden je odšel na delo k čebelnjaku. Na moje vprašanje, zakaj je to dobro, mi je povedal, da s pelinom naribano kožo čebele ne pikajo. »To bo treba preizkusiti,« sem si mislil, ko sem se poslovil.

Nisem občutljiv za čebelji pik, toda pelin sem vseeno preizkusil. Natrl sem roke in obraz s svežim pelinom in odšel k panju, ki je bil najbolj napadalen. Učinek je bil dober. Čebele so bile hude, a pičila ni nobena. Ugotovil sem, da duh po pelinu čebel ne razburja, umikajo pa se pred močnim vonjem. Nobena čebela ne leze po rokah. Ko pride do obraza z namenom, da bi pičila, jo močan vonj odvrne. Posebno pri zelo živahnem panju je delo lahko, ker čebelar nima na rokah nobenih čebel.

Znano je, da je duh po potu čebelam zelo zopr. Pelin pa nevtralizira duh po njem.

Spominjam se leta 1927, ko sem dobil prvi roj. Čebele so sedle okrog debela stare jablane na tanko, da jih ni bilo mogoče zajemati z zajemalko. Ker sem bil neizkušen in si sam nisem znal pomagati, sem poslal po starega čebelarja, da mi ogrebe roj. Z občudovanjem sem ga gledal, kako je s pelinom naribal deblo nad rojem, nato pa preganjal čebele od spodaj navzgor. Ker pa niso rade šle čez naribano mesto, so se zbrale na stranski veji v lepo gručo, da jih je bilo lahko zajemati z zajemalko in spraviti v kranjč.

DELOVNI PROGRAM

Zveze čebelarских друštev za Slovenijo,
sprejet na rednem obćnem zboru
dne 17. maja 1964

1. V svojih organizacijah zbira vse čebelarje, čebelarске organizacije in ustanove ter ustanovi po možnosti za območje vsake občine ustrezno čebelarско organizacijo — čebelarско družino ali društvo.

2. Z izdajanjem glasila Slovenski čebelar in z najboljšimi čebelarскими strokovnjaki usposablja čebelarje in vzgaja čebelarски naraščaj na tečajih, predavanjih, v čebelarских krožkih na šolah in podobno.

3. Pomaga organizirati vzorne čebelnjake in čebelja stojišća pri individualnih čebelarstvih, čebelarских ustanovah in gospodarskih organizacijah ter po potrebi sama organizira vzorna čebelarstva za izvrševanje svojih nalog.

4. Z veterinarsko in kmetijsko službo ter s kmetijskimi organizacijami organizira preprečevanje in zatiranje kužnih boleznih čebelje zalege in čebel ter varstvo čebel pred zastrupitvami pri uporabi raznih kemičnih pripravkov za varstvo kulturnih rastlin; v ta namen vzgaja kader čebelarских preglednikov za pomoć veterinarski in kmetijski inšpekcijski službi.

5. Pomaga organizirati znanstveno raziskovalno delo na področju čebelarstva s posebnim ozirom na velik gospodarski pomen opravevanja po čebelah.

6. Izdaja in širi čebelarско literaturo.

7. Organizira čebelarске razstave, tabore in podobno.

8. Pomaga svojemu članstvu v njegovem prizadevanju za napredek čebelarstva: organizira opazovalno in obveščevalno službo o medenju ter racionalno izkoriščanje čebelje paše z načrtnim prevažanjem in razporejanjem čebel po pasičih.

9. S sodelovanjem interesentov za opravevanje entomofilnih rastlin organizira racionalno razporeditev čebel zlasti za opravevanje sadovnjakov in sadnih plantaž z namenom, da se poveća in izboljša sadjarska in druga rastlinska proizvodnja.

10. Daje mišljenje in predloge oblastnim organom glede izvajanja ukrepov za pospeševanje in varstvo čebelarstva, za širjenje in varstvo medovitnega rastlinstva, zlasti grmičevja in drevja, ter sama sodeluje pri urejanju vseh teh vprašanj.

11. Sodeluje s pristojnimi oblastnimi organi na področju čebelarске zakonodaje.

12. Zaradi poglobljanja izmenjave ter posredovanja znanja in izkušenj v čebelarstvu vzdržuje zveze s čebelarскими organizacijami v drugih socialističnih republikah in v inozemstvu.

13. Predstavlja čebelarstva SR Slovenije, ki so organizirana v njenih organizacijah.

14. Opravlja tudi vse druge posle, ki so v zvezi z napredkom čebelarstva v soglasju s pristojnimi oblastnimi organi družbeno-političnih skupnosti.

Tajnik ZCDS:
Fr. Cvetko l. r.

Predsednik ZCDS:
Val. Benedičić l. r.

Socialistična republika Slovenija
Republiški sekr. za notr. zadeve
Ljubljana
Štev. 11/8-024-55-64
Datum: 13. 6. 1964

Republiški sekretariat za notranje zadeve SR Slovenije je z odločbo štev. 11/8-024-55-64 z dne 13. 6. 1964 odobril ta program.

L. S.

Republiški sekretar:
Riko Kolenc l. r.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA ZCDS
dne 22. novembra 1964

Seje so se udeležili z izjemo treh vsi člani upravnega odbora in dva člana častnega razsodišća. Po razpravah o poročilih predsednika, poročevalca o opazovalnih postajah in zunanjih članov upravnega odbora so bili potrjeni oziroma sprejeti soglasno sledeći sklepi:

1. Izvršni odbor naj še dalje dela na tem, da se čim prej organizira pri Kmetijskem inštitutu Slovenije znanstveno-raziskovalna in pospeševalna služba za čebelarstvo po sklepih, sprejetih na kon-

ferenci pri Republiškem sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo dne 14. 10. 1964.

2. Sporazumno s Kmetijskim inštitutom Slovenije naj določi izvršni odbor čebelarkega strokovnjaka, ki bi šel v zamenjavo s češkim strokovnjakom leta 1965 na tritedensko prakso na Čehoslovaško.

3. Izvršni odbor naj še naprej dela na uvoznem dovoljenju za zdravilni preparat Fumidil — B; o uporabi in učinku tega preparata naj poroča več tudi Slovenski čebelar.

4. Potrdi se sklep izvršnega odbora, da se imenuje Leopold Debevec za zastopnika naše organizacije v muzejskem svetu Čebelarkega muzeja v Radovljici, brž ko bo občinska skupščina dokončno rešila vprašanje skupne administracije in uprave vseh treh občinskih združenih muzejev.

5. Odobrijo se predlogi za odlikovanje z redom Antona Janše II. stopnje za čebelarke zasluge sledečih članov: Lovra Puconje, čebelarstvo društvo Ljutomer, Alojzija Kolenca, čebelarstvo društvo Žagorje ob Savi, Dominika Brica, Andreja dr. Jenka in Franca Nereda, čebelarstvo društvo Ljubljana.

6. Na predlog Staneta Grče se odobri sprememba pogodbe o posojilu pri skladu za zidanje hiš občine Ljubljana-Vič-Rudnik v njegovo korist v toliko, da se podaljša doba vračanja posojila od 35 na 40 let, dalje, da začne vračati posojilo z mesecem, ko bo njegovo stanovanje vseljivo, najkasneje pa 1. 1. 1966. Navedene ugodnosti veljajo le v primeru, če se Stane Grča izseli najkasneje do konca leta 1966.

7. Upravni odbor potrdi soglasno sklep izvršnega odbora o dodelitvi posojila E. Senegačniku za gradnjo šolskega čebelnjaka, ki ga bo na podlagi dogovora uporabljala tudi Zveza za vzgojo čebelarkega kadra po sprejetem programu razvoja čebelarstva brezplačno za dobo deset let.

8. Izvršni odbor naj prouči predpise, ki se nanašajo na poslovanje društev z denarnimi zavodi. Sedanji način poslovanja je v protislovju z društvenimi pravili in z načeli skrbnega gospodarjenja s premoženjem članstva. Ugotoviti je treba razliko med društveno pospeševalno in družbeno gospodarsko organizacijo, med društvenim in družbenim premoženjem, ker ima prvo zasebni, drugo pa društveni značaj. Organi društvene organizacije odgovarjajo za gospodarjenje z

društvenim premoženjem po društvenih pravilih članstvu, organi družbenih gospodarskih organizacij in ustanov pa se morajo ravnati po predpisih za družbene organizacije in ustanove.

9. Sprejme se sklep, naj bodo tečaji za čebelarke preglednike (veterinarske pomočnike za pregled) dvodnevni. Za nadaljnjo izobrazbo čebelarkeških preglednikov je treba prirejati posebej še tečaje za mikroskopiranje.

Tečaji za čebelarkeške preglednike bodo po naslednjem razporedu:

a) V Novem mestu dne 22. in 23. januarja 1965 za okoliš Grosuplje, Trebnje, Novo mesto in Črnomelj. Čebelarstva društva v navedenem okolišu prijavijo tečajnike do 15. januarja čebelarstvenemu društvu Novo mesto (Kovič), ki preskrbi dvorano, obvesti občinskega veterinarskega inšpektorja, ki naj bi predaval o splošnih predpisih, ter pripravi seznam udeležencev.

b) V Ljutomeru dne 26. in 27. januarja 1965 za okoliš Križevci, Ljutomer in Murska Sobota. Čebelarstva društva v navedenem okolišu prijavijo tečajnike do 15. januarja čebelarstvenemu društvu Ljutomer (Belec), ki uredi tudi vse druge stvari na enak način kakor CD Novo mesto.

c) V Postojni dne 1. in 2. februarja 1965 za okoliš Postojna, Sežana in Koper. Čebelarstva društva oziroma zainteresirani za ta tečaj v navedenem okolišu se prijavijo čebelarstvenemu društvu Postojna (Sever) do 20. januarja 1965. Čebelarstvo društvo Postojna preskrbi vse ostalo, kakor je omenjeno zgoraj.

Občinske veterinarske inšpektorje v krajih, kjer bo tečaj, je treba naprositi za predavanje o splošnih veterinarskih predpisih (glej Priročnik za čebelarkeške Preglednike), ostale predavatelje preskrbi Zveza, ki nosi zanje tudi stroške.

10. Tov. Peterca in Benedičič pripravita osnutek poslovnika častnega razsodišča do občnega zbora Zveze v drugi polovici aprila 1965.

11. Splošne opazovalnice naj ostanejo še tako dolgo pod dosedanjim oskrbništvom, dokler ne bo stekla znanstveno raziskovalna služba, ki bo uporabljala njihove podatke in bo tudi odgovorila, če so splošne opazovalnice še potrebne. Pozanimati se je treba tudi v sosednjih deželah, kdo vodi in vzdržuje splošne opazovalnice in kdo uporablja njihove podatke. Šele potem bomo sklepali o bo-

doči usodi splošnih opazovalnic. To za-dovo je treba urediti v letu 1965.

12. Opazovalno in obveščevalno službo o gozdnem medenju organizirajo intere-senti, to so posamezna društva ali več društev skupaj, ki so zainteresirana na medenju v določenem gozdnem območju. V kolikor bi potrebovala podatke te službe tudi znanstveno raziskovalna de-javnost, naj se ta poveže preko naše orga-nizacije z opazovalci in naj glede na vloženo delo prispeva sorazmerno h kritju.

13. Opazovalne in obveščevalne po-staje v sosedni republiki Hrvaški (za jesensko resje, žepek, metvico itd.) orga-nizira Zveza.

14. Medenje akacije v naši republiki in tudi v sosednjih. Možnosti izkoriščanja te paše prouči in poroča o tem vsako leto posebna ekipa dveh do treh članov Zveze, ki se v ta namen povežejo tudi z doma-čimi čebelarskimi organizacijami.

15. Za organizacijo opazovalne in ob-veščevalne službe pod 12, 13 in 14 je treba zainteresirati tudi Medeks, da bo tudi to podjetje prispevalo svoj delež, ker gre tu za dvig proizvodnje in s tem tudi za po-večan promet z medom.

16. Sprejme se sklep o enotnem vo-denju kartoteke članstva pri vseh organi-zacijskih enotah. Zveza naroči v ta na-men 25.000 primerkov kartoteke.

17. Sprejme se sklep, naj ostane čla-narina za leto 1965 neizpremenjena, ker so boljši izgledi za družbeno pomoč Zvezi v tem letu. Za članarino Savezu pčelar-skih organizacija pa odvedejo čebelarska društva za vsakega člana po 10 din, in sicer za vse člane skupaj z enkratnim nakazilom.

18. Sklepi upravnega odbora naj se ob-javijo v januarski številki Slovenskega čebelarja. Potek seje upravnega odbora naj še posebej tolmačijo tovariši Kovič v Crnomlju, Ribnici in Kočevju; tov. Be-nedičič v Trebnjem in v Domžalah ter tov. Slander v Krškem in Brežicah.

Tov. Benko opozarja, naj bi zavarovalnica tarifirala pristojbine za zavaro-vanje čebel prevaževalcev po razdaljah prevoza na paše in ne po kriteriju, da je treba plačati višjo tarifo, če se čebele prepeljejo v sosednjo republiko, čeprav je ta razdalja lahko zelo kratka, npr. v Pomurju. Tov. Belc poroča o uspešni povezavi z vodnim gospodarstvom v Lju-tomeru pri urejanju vegetacije ob reguli-rani Sčavnici z medovitim rastlinstvom.

19. Glede na poročilo tov. Belca smo sprejeli sklep, naj se čebelarska društva povezujejo s krajevnimi vodnimi gospo-darstvi, da bi potem z njimi urejali oko-lico reguliranih tokov voda z medovitim rastlinstvom. Če bi prišlo pri tem do kakih neumestnih ovir, naj sporočijo to Zvezi, ki bo posredovala pri republiških vodnogospodarskih organih.

Glede na nekatere pritožbe članov o poslovanju z Medeksom je poročal tov. Benedičič. Medeks je vedno pripravljen sporazumno urejati vse probleme, ki se pojavljajo v zvezi z njegovim poslo-vanjem z našo organizacijo oziroma z našimi člani. Treba bo le vso to proble-matiko pripraviti.

Uprava ZCDS

SLAVJE V PTUJU

Čebelarsko društvo v Ptujju je priredilo s svojimi družinami 12. novembra t. l. družabni večer v gostilni »Novi svet«. Udeležilo se ga je nad 80 ljudi. Iz Ljub-ljane sta prispela tudi predsednik Zveze čebelarskih društev tov. Benedičič in taj-nik Cvetko.

Predsednik ptujskega čebelarskega društva je pozdravil dobrodošle goste iz Ljub-ljane, vse naše člane čebelarje in njihove povablence. Vsem je želel lep, prijeten večer ter predal besedo predsedniku Zveze tov. Benedičiču.

V uvodu je tov. Benedičič govoril o stanovski zavesti, o vzajemnem sodelo-vanju med družinami in društvom kakor tudi med društvom in Zvezo. Poudaril je, da stopa lahko le čvrsta organizacija pred razne forume in zahteva tisto po-moč in priznanje, ki gre tako važni go-spodarski panogi, kot je čebelarstvo. Sac-jarstvo in poljedelstvo ne moreta uspe-vati brez čebelarstva. Povedal je tudi, da odločujoči vrhovni funkcionarji v našem kmetijstvu pravilno cenijo čebelarstvo kot važno panogo kmetijstva, zato je tem bolj potrebno strniti naše vrste in raz-širiti delo v čebelarstvu.

Nato je Zvezin predsednik v lepih be-sedah opisal življenje in čebelarsko delo-vanje našega staroste tov. Franca Ko-mela. Nad 40 let je deloval v čebelarskem društvu, zdaj kot predsednik in zopet kot tajnik, blagajnik in končno ga je občni zbor društva izvolil za častnega pred-sednika. Zelo pestro je bilo njegovo delo-vanje. Najprej je bilo potrebno ustanovi-ti društvo, ga večje voditi in širiti

njegov delokrog. Pridobil si je strokovno znanje o čebelnih boleznih, prirejal tečaje in usposobil mnogo mladih čebelarjev za bolezenske izvedence. Po osvoboditvi in po vrnitvi iz izgnanstva je obnovil čebelarsko društvo in v njem vztrajno deloval do danes. Za njegovo plodonosno in dolgoletno delo mu je Zveza predsednik podelil najvišje odlikovanje Zveze čebelarskih društev red »Antona Janška I. stopnje«, kar so sprejeli navzoči z velikim odobravanjem.

Po uradnem delu programa se je pričel družabni večer z okusno večerjo in prosto zabavo. V sobi je zavrelo kot v panju, mnogo je bilo medsebojnih pogovorov, smeha in tudi zavrteli smo se nekoliko. Čebelarsko društvo je priredilo tudi skromen srečolov z lepimi dobitki, kar je poživilo uspelo prireditel. Čebelarji so izrazili željo, da bi bilo lepo, če bi imeli več takih večerov. Tudi na deželi naj bi družine ne zaostajale za društvom. Poleti bi se zbirali čebelarji pri čebelnjakih, se strokovno pogovorili, prijateljsko pokramljali in poveselili.

Za lepo uspelo prireditev in obilno udeležbo na tem večeru gre priznanje in zahvala tajniku društva tov. Jožetu Ačku, ki je k prireditvi pritegnil vso svojo družino. Organizacijska bremena pa je pomagal nositi tudi tov. predsednik z nekaterimi člani upravnega odbora.

FRANC KIRAR — ODLIKOVANI SEDEMDESETLETNIK

Zveza čebelarskih društev za Slovenijo je odlikovala čebelarja Franca Kirarja iz Malečnika pri Mariboru z redom Antona Janše I. stopnje. Predsednik Zvezetov, Valentin Benedičič je na slavnostni seji Čebelarskega društva za Maribor in okolico dne 5. avgusta t. l. v hotelu »Zamorec« v Mariboru izročil odlikovanje.

Slavljenec se je rodil 16. oktobra 1893 v Križevcih pri Ljutomeru. Čebelariti je začel že s 15 leti. Postal je kmetovalec, ki se je posebno posvetil sadjarstvu in vinogradništvu, zlasti pa čebelicam.

Tov. Kirar je dobro znan po vsej Sloveniji. Izumil je posebne vrste panj, ki se imenuje Kirarjev panj. Zaradi praktičnosti se je močno razširil v severnem delu Slovenije. Pri njem so vsako leto sestanki čebelarjev in tečaji za vzrejo matic. Iz vseh krajev Slovenije prihajajo čebelarji, da se seznanijo z njegovim načinom čebelarjenja. Celó Adam Kehrle ga je obiskal in si ogledal njegovo čebelarstvo, zlasti pa vzrejo matic.

Slavljenec je odbornik čebelarske družine Malečnik in dolgoletni odbornik društva. K njegovemu odlikovanju in sedemdesetletnici rojstva mu čebelarji iskreno čestitamo z željo, da bi še mnogo let deloval za napredek čebelarstva.

Odlikovani sedemdesetletnik Franc Kirar med čebelarji

SIMON RIZNAR

Viška družina je izgubila lani še drugega svojega člana. Umrli je Simon Riznar, dolgoletni član naše organizacije, vzoren čebelar ter strokovnjak za čebelje bolezni. Že v zgodnji mladosti je začel čebelariti, prva svetovna vojna pa mu je prekržala ramo. Izgubil je vse svoje čebele. Toda mladi mož ni obupal, ampak je spet z veliko vnemo obnovil svoje čebelarstvo in začel čebelariti v AŽ-panjih. Bil je zelo ljubezniv in prijeten človek. Za vsakogar je imel prijazno besedo. Kot preglednik za čebelje bolezni se ni nikdar ustrašil slabega vremena in naporov. Šel je, kamor je bilo treba, čeprav je bil že star in bolehen. Med čebelarje je prav rad zahajal, na nobeni seji ga nismo pogrešali. Vedno je bil poln načrtov in pripravljen pomagati, kjerkoli je bilo treba.

Na zadnji poti so ga spremljali vsi viški, rožnodolski in okoliški čebelarji ter se poslovili od njega z lepim vencem. F.N.

ANDREJ ROSULNIK

V idilični dolini na osovni strani Rašice pod Šinkovim turnom je letos 27. avg. prenehalo biti dobro srce zavednega Slovence, marljivega čebelarja Andreja Rosulnika.

Bil je sposoben, delaven in pošten mož, priljubljen v vsej okolici. Rodil se je 10. novembra 1886. Od mladih let naprej se je moral boriti z revščino, vendar ni nikdar izgubil živahne življenjske vedrine, ki jo je s svojim nasmehom in s šegavo besedo prelivati tudi na druge. Že s šestnajstimi leti je začel čebelariti in pridnim delavkam čebelicam je ostal zvest vse življenje. Bil je med ustanoviteljji vodiške čebelarske

družine, udeleževal se je pa tudi na drugih področjih; dolga leta je bil tajnik gasilskega društva v domačem kraju in priljubljen pevovodja. Poleg tega je bil upoštevan domači živinozdravnik. Povsod je rad pomagal. Leta prve svetovne vojne so ga pognala na bojna polja v Galicijo in v ujetništvo. Po vrnitvi se je zopet posvetil svojemu delu. Med narodnoosvobodilnim bojem so borci v njegovem skromnem domu vedno dobili potrebno pomoč. Vključil se je v OF in organizirano pomagal k zmagi svobode. Ves čas pa so bile čebele njegovo veselje. Še zadnja leta, ko ga je deloma ohromila kap, jih je rad obiskoval.

Njegovo priljubljenost in vsestransko udejstvovanje je pokazala tudi številna udeležba na njegovem pogrebu. Različne organizacije so se z govori poslovile od svojega delavnega člana. Skaruška čebelarska družina, ki se ji je pokojni zadnja leta pridružil, bo ohranila nanj najlepši spomin.

Skaruška čebelarska družina

JOŽE FRANGES

Dne 17. 10. 1964 je umrl čebelar Jože Franges iz Zupeče vasi pri Lovrencu na Dravskem polju. Jože Franges se je rodil 17. 2. 1907. Po končani osnovni šoli se je šel učiti za mizarja. Ko je odslužil vojaščino, si je ustanovil doma lastno mizarstvo delav-

nico. Čebelariti je začel s 26. letom in pri čebelah je ostal vse do svoje smrti. Bil je pošten čebelar, ki je rad pomagal z nasveti, posebno začetnikom. Več let je vodil tudi čebelarsko opazovalno postajo. Pri tem delu je bil zelo natančen in točen.

Zadnji čas je bil zaposlen pri gradbenem podjetju Gradis v Kidričevem.

Tovariš Jože Franges je bil vnet čebelar, ki je dobro vedel, kaj pomenijo čebele za opraševanje sadnega drevja in drugih rastlin. Kot dobrega čebelarskega tovariša se ga bomo vedno spominjali.

F.C.

POROČILO ZA NOVEMBER

Prva dekada v novembru je bila proti prejšnjim letom povprečno hladna. Na Primorskem je bila povprečna temperatura med 8 in 10° C, v višjih legah med 2 in 4° C, drugod po Sloveniji pa med 4 in 8° C. Nasprotno pa je bila druga dekada v novembru večinoma topla in suha. V notranjih predelih Slovenije so bile srednje dnevne temperature zraka večinoma med 5 in 8° C, v ljubljanski in celjski kotlini 9° C in v Beli Krajini celo 12° C.

V tretji dekadi je bila najvišja temperatura 25. novembra v Beli Krajini 19,4° C, drugod je bila med 14 in 16° C, ob morju pa celo 17,3° C.

Po ustnih poročilih iz Zg. Šiške, Ljubljane-Polja, Vidma-Krškega in od drugod so čebele 29. in 30. novembra lepo izletavale in prinašale celo obnožino. Tudi opazovalne postaje Rogatec, Cezanjevci in Žirovnica so poročale, da so se čebele zadnje dneve novembra lepo spreletele in otrebile. Samo opazovalnica Breg pri Trziču nam je sporočila, da je bil zrak novembra tako hladen, da čebele niso šle iz panjev.

Povprečna poraba hrane na panj je bila v novembru 106,2 dkg. Samo opazovalnica Lendava je pokazala v prvi dekadi 215 dkg donosa in v zadnji dekadi 70 dkg porabe. Najbrže je opazovalec v prvi dekadi dokrmil, ker sicer ne bi mogel zaznamovati takega donosa.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplotina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	— 30	— 40	— 30	— 100	+ 4,2	8	8	2	107
Dražgoše—Sk. Loka . . .	— 10	— 200	— 40	— 250	+ 3,4	5	9	5	76
Žerovnica—Postojna . . .	— 45	— 120	— 15	— 180	+ 4,2	19	7	3	102
Rogatec	—	— 30	— 30	— 60	+ 6,0	16	7	2	100
Lovrenc na Pohorju . . .	— 10	— 65	— 10	— 60	+ 5,3	10	6	4	51
Selnica ob Dravi	— 35	— 40	— 15	— 115	+ 5,0	19	7	3	93
Lovrenc na Drav. polju . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer . .	— 20	— 40	— 40	— 100	+ 6,0	1	8	1	47
Bučkovci—Videm	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ob Ščavnici	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota .	— 20	— 40	— 40	— 100	+ 6,6	12	7	1	74
M. Polana—Lendava . . .	—	—	— 70	— 70	+ 10,8	17	2	1	62
Svibnik—Črnomelj	— 40	— 30	— 30	— 100	+ 5,0	18	8	1	115
Iška vas	— 20	—	— 20	— 40	+ 6,0	14	15	2	87
Škofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra	— 40	— 30	— 30	— 100	+ 8,0	17	5	—	96
Povpreček	—	—	—	— 106,2	—	—	—	—	—

ČEBELARJI!

Nikar ne odlašajte s plačevanjem članarine oziroma naročnine za naš list. Če vas moramo večkrat opominjati, s tem samo povečujete stroške in povzročate upravi nepotrebno delo. Po pravilih je treba plačevati naročnino za list vnaprej. Na žalost pa dela tako le dobra polovica čebelarjev, druga polovica pa raje potrpežljivo čaka na blagajnikov obisk ali celo na opomine, ki jih je bilo letos kar 500. Ali res ni mogoče plačati oziroma pobrati članarine in naročnine za list vsaj do marca? Da je to mogoče, navajamo imena družin, ki so zbrale in poslale denar že v decembru za prihodnje leto: Barje pri Ljubljani, Griže pri Celju, Stična, Vinjska gora pri Velenju, Sempeter pri Gorici, Laško in še druge. Januarja je plačalo lani okrog 60 družin, med njimi tudi CD Kamnik za vseh svojih 5 družin. Pri najbližji pošti lahko izpolnite denarno nakaznico. Pošljite nam celotno naročnino vsaj do marca 1965. Položnic ne dodajamo več listu, ker smo imeli s tem zelo slabe izkušnje.

IZ UPRAVE

Sezname za članstvo smo razposlali že meseca novembra. Čebelarske družine oziroma društva naj jih izpolnijo po navodilih v 11. številki letnika 1961. Izpolnjene seznane nam takoj vrnite. Januarsko številko Slovenskega čebelarja smo poslali vsem lanskim naročnikom. Vse čebelarje, ki ne žele več prejemati lista, prosimo, da ga takoj vrnejo, sicer jih bomo vpisali kot redne naročnike. Društva oziroma družine, ki še niso v celoti poravnale letošnje članarine za svoje člane po seznamu, naj store to do konca januarja.

POPRAVEK

V 12. številki Slov. čebelarja črtajte na strani 301 nad 22. členom besedilo — »b) Upravni odbor« in ga vpišite nad 21. členom.

V TISKOVNI SKLAD

Slovenskega čebelarja so letos darovali: CD Lendtva 550 din, Cdr Vuzenica 1000 dinarjev, CD Maribor 10.000 din, neimenovani iz CD Domžale-Kamnik 500 din, Cdr Velika dolina 600 din, Franc Vrečko iz Krškega 500 din, CD Ilirska Bistrica

10.000 din, Ivan Sajn iz Ilirske Bistrice 2000 din, Cdr Senovo 1000 din. Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo.

NAŠA RADIJSKA PREDAVANJA

Januarja bosta dve predavanji. Prvo je pripravil tov. predsednik Benedičič. Naslov: Brez čebelarstva ni uspešnega sadjarstva. Predavanje bi moralo biti že 8. decembra 1964, pa je iz tehničnih razlogov odpadlo. Drugo predavanje je sestavil tov. prof. Edi Senegačnik. Naslov: Nekaj zanimivih novic iz čebelarskega sveta. Predavanje bo konec januarja.

ČEBELARSKA DRUŽINA CELJE

obvešča vse svoje člane in nečlane da bo redni letni občni zbor družine v nedeljo dne 24. januarja 1965 ob 8.50 v dvorani Društva inženirjev in tehnikov, Titov trg št. 6, Celje. Vljudno vabimo vse člane in tudi nečlane, ki jih želimo vključiti v našo organizacijo.

Odbor

OBVESTILO

Čebelarji, ki žele nabaviti kovinsko-cementno stiskalnico za ročno odlivanje satnic AŽ-mere, naj pošljejo naročilnico Zvezi čebelarskih društev v Ljubljani, Miklošičeva 38, do 20. januarja 1965. Če bo dovolj naročil, se bo Zveza zavzela za izdelovanje takih ročnih stiskalnic. Naročnike bomo o ceni in ostalem pisмено obvestili.

V VEZAVO

bomo sprejemali Slovenskega čebelarja in tudi druge revije takoj po izidu 1. številke, najpozneje pa do 15. marca leta 1965. Vezava bo stala 500 do 600 din za vsak letnik.

KUPIM

kožzerviran matični mleček. Franc Tratnjek, Beltinci št. 540, Beltinci.

KUPIM

20 rabljenih praznih AŽ-panjev na 10 satov. Branislav Kosi, Ljubljana, Run-kova 20.

PRODAM

novo točilo. Roman Osterc, Dolenji Logatec 29.